Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja kănd sa fukut Isusu, kănd atrijit, kănd ănvaca, kănd fiča čudurj, kănd amurit p kručje, kănd auskrisnit dăla morc š kănd apljikat p čerj. Una dăla glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ăn zavjetu alu Bătărn ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d ălja karje nuje židovj. Ăn asta Bună vorbă Isusu ănvăca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svănt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p ălja karje afost mult bulnavj ili karje avja ăn jej sufljet alu rov, sărač, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno nježe šajzăč š činč 65 aj maj ănklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

1-3 Poštovani Teofile, kašă kum šti, mulc lumje adat tot dăla jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ăn vrijamja anuastră, baš kašă kum skrije ăn Svăntă pismă. Askris aja če nuavă azăs ălja karje avizut stvarurlja d ănčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agăndit k arfi binje tot s skriuv p răn d,

4 aša osă fi siguran k aja če jej ta ănvăcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Ivan karje bătjazămă

5 Kănd caru Herod avladit p Judeja,* afost njeki
pop karje s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu
skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.†
Mujarja alu Zaharije afost isto dăn familija alu
popilor. Ja s kima Elizabeta.
6 Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvjek
askulta tot aja če Domnu azapovidit ăn zakonu alu
Mojsije.
7 Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpă,
a amiždoj irja mult bătrnj.
8 Udată, Zaharija š popilje ăn skupina aluj
služaštje ăn Hram.
9 Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată
zuva kum akuljiđja činje osă utrje ăn Svetište alu
Domnuluj ăn Hram š činje osă apringă tămăja.‡
Una zuvă akuljes p Zaharija s apringă tămăja.
10 D vrijamjaja mult lumje s ruga ăn dvorištja alu
Hramuluj.
11 Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Dom-
nuluj. Astat p partja alu dăraptej la žrtveniku d
tămăja.

---

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dăla trjezăč š šaptje (37). pănla patru (4). aj majdată d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pămăntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavăzăč š patru (24) skupină d popje. Toc afost d sămănca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupină d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ănontru ăn Hram.

12 Kănd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa
spirjat.
13 A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimi-
zov auzăt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c
fakă bijat. Š osă l kjem Ivan.
14 Osă c fije drag š t veseljeşt š mulcă osă s
radujaskă kănd s fičja jel.
15 Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu
Domnuluj. Jel nusă bja nič vin nič altje bjarje
ljutje. Osă fije pljin d Sufljetu alu Svănturuj još kănd
fi ăn burtă.
16 Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la
Domnu, Dimizov alor.
17 Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ăn
bijatu alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu
Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri
kupi š nagovorjaskă p ălja karje nu skultă p Dimi-
zov s primjaskă mudrost alu ălja karje askultă.”

18 Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s ştiuv k s
dogodjaştje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već
bătărnj.”

19 P aja anđelu ja zăs: “Jo săntt Gabrijel. Amvinjit
dăla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la
tinje s c aduk asta bună vorbă.
20 Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s
rubještj tot pănla zuvaja pănd s nu dogodja aja,
daja če naj krizut ăn vorbilje alji mjalje, karje osă
ispunjaskă d vrijamje alor.”

21 Ăn vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na
razumit dăče atăta sa zabuvit ăn Svetište.
22 Kănd jel napokon aišăt, na putut nimik s lji
zăkă š s lja udă. Kănd lumja avizut aja, š znakurlje

karje lja dat ku mănilje, ashvatit k jel avut vizije ăn Svetište.

23 Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază
kašă popa ăn Hram, sa tors akas.
24 Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta
arămas grja, š činč (5) lunj na išăt dăn kasă. Ja azăs:
25 "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit
rušunja dăpă minje la intja alu lumje daja če na
putut s am kupi."

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

26 Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov
atrimjes p anđelu Gabrijel ăn sat Nazaret ăn regija
Galileja,
27 la djevică karje zaručită dăpă om karje s
kjamă Josip. Jel irja d sămăncă alu caru David, a
djevica s kima Marija.
28 Gabrijel avinjit š azăs alu je: "Zdravo! Domnu
ku tinje. Dimizov ta kuljes!"

29 P aja Marija sa uznemirit š na razumit če
anđelu avrut s zăkă ku pozdravula.
30 Anđelu azăs: "Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja
p karje Dimizov akuljes!
31 Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem
Isusu.
32 Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj
marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet
s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sămănca
aluj.

33 Osă vladjaskă p sămănca alu Jakov§ zauvjek š
cara aluj nikad nusă prestanjaskă.”
34 Marija ăntrijabă p anđelu: “Ali kum? Jo još nam
fost ku omu.”
35 Anđelu Gabrijel ja zăs: “Sufljetu alu Svăntuluj
osă s slubuadje p tinje š săla alu Maj marje Dimizov
osă t ănviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije
svănt š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov.
36 Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărnă isto
duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu
puatje s ajbje kupi, a grja je d šasă (6) lunj.
37 K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”
38 Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata sănt alu
Domnuluj. S fije kum tu zăč!” Š Gabrijel apljikat
dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

39 Duavă trje zălje dăpă aja, Marija majdată
apljikat ăn sat ăn djalurj alu Judeje.
40 Kănd ja ažuns, auntrat ăn kasa alu Zaharija š
apozdravit p Elizabeta.
41 Kănd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije,
kupilu ăn burtă alu Elizabetăj dăturdată mult sa
miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu
Svăntuluj.
42 Elizabeta d radost marje ăntarje astrigat: “Maj
mult ješt blagoslovită d tuatje mujerj š blagoslovit
je kupilu ăn burta ata!

---

§ **1:33** sămănca alu Jakov – Ăn grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sămănca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sămăncje alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

43 Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă
mama alu Domnuluj alu mjov!
44 Jakă kănd auzăt pozdravu alu tov, kupilu ăn
burtă dăturdată mult sa miškat d radost!
45 Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispun-
jskă poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ăn radost

46 Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,
47 sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov,
Spasitelju alu mjov,
48 k p minje ma kuljes,
p ponizna argata aluj!
Audjec, pănd akuma tuată generacija osă zăkă
k Dimizov ma blagoslovit,
49 daja če Dimizov karje arje tuată săla
afukut marje čudă d minje!
Svănt je lumilje aluj.
50 Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vrijamja
karje arje frikă d jel.
51 Ku măna capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.
52 Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,
a adrikat p lumje karje je ponizni.
53 A p lumja karje irja flămănž lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku
mănilje gualje.
54-55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sămănca anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fije uvjek d milă.”

56 Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje
(3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

57 Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja
afukut bijat.
58 Kănd tuată familija alu je š komšiji auzăt d
asta, kum Domnu afost aša d bun kătri ja, toc sa
bukurat zajedno ku ja.
59 Kănd kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut
s fije obrezăt,* aša k komšiji š familija avinjit s
proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zahar-
ija kum tatusov s kjamă,
60 ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje
Ivan!”
61 Komšiji š familija azăs: “Nimilja dăla familija
ata nu s kjamă Ivan!”
62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audă,
lumja ku mănilje la tribat kum jel vrja kupilu s s
kjamă.
63 Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris:
“S kjamă Ivan”, š toc sa mirat.
64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat
ljimba š jel dăturdată ančiput s rubjaskă š s slav-
jaskă p Dimizov.
65 Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut če
Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimi-
zov. Ăn tuatje saturlje ăn djalurlje alu Judeje,
lumja rubja d aja če sa dogodit.

---

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sămănca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

66 Činje god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat:
“Atunča če osă fije d bijatusta kănd ufi marje?”, k
Domnu sigurno osă fakă nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjazămă

67 Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Zaharija, tata
alu Ivan, š jel arubit asta porukă dăla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažută alu narodu aluj š s lji izbav-
jaskă!
69 Š atrimjes nauvă marje Spasitelj
dăn sămănca alu argatu aluj David,
70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
71 s nji spasaskă dăla dušmani alji noštri
š dăla mănă alu tuată lumja karje nji mrzaštje.
72 Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sămănca
anuastră
aša ča ispunit savezu alu svănt karje afukut ku
jej,
73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abra-
ham, alu anuastră sămănca.
74 Kašă kum aobečit, nja skos dăla dušmanj
s putjem s ji služăm frzdă frikă,
75 s trijim kum Dimizov azăs
š s fičem čije bun ăn tuatje zuvilje anuaštrje.
76 A tu, bijatu alu mjov, osă t kjem proroku alu Maj
marje Dimizov.
Osă plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremj-
ještj drumu.
77 Osă ănvăc p narodu aluj s štije kum s s spasaskă
kum s lji fije oprostit grešala alor.

78 Daja če je Dimizov pljin d milă š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dăn čerj.
Kašă suarilje karje sa drikă ăn diminjacă,
79 Dimizov osă adukă lumina alu ălja karje
trijaštje ăn nuaptje š arje frikă d muartje.
Jel osă nji pokazaskă drumu karje aduče ăn
mir.”

80 Ivan akriskut š apostanit capăn ăn sufljet.
Trija ăn lok undje nuje nimika.† Kănd akriskut, jel
ančiput la intja alu toc s rubjaskă alu naroduluj alu
Izrael.

2

Sa fukut Isusu ăn Betlehem
(Mt 1,18-25)

1 Ăn vrijamaja caru alu Rimuluj, August, aza-
povjedit s fakă popisu d tuată lumje karje trijaštje
ăn cara.
2 Ăsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ăn
vrijamje păn d Kvirinije afost upravitelju p regija
Sirija.
3 Toc apljikat ăn trgu undje trija sămănca aluj s s
skrije ăn popis.
4 Aša š Josip, karje afost sămănca alu caru David,
apljikat dăn sat Nazaret ăn regije Galileje ăn sat
Betlehem ăn regije Judeje, undje d mult sa fukut
David.
5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s
skrije ăn popis. Marija već afost grja,

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnă partje d apă Jordan. Nuje dăpartje dăla lok undje apa Jordan untră ăn Mrtvo more.

6 š păn̆d afost ăn Betlehem, ja vinjit vrijamja s
fakă.
7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ănvilijat š la pus ăn
aljbje daja če ăn sat undje irja sobje d gostjamje nu
irja lok d jej.

Anđeli zăče alu pastirilor k Isusu sa fukut

8 Ăn nuaptjaja p păjenj upruapje d Betlehem,
njeki pastirurj păza vojilje alor.
9 Dăturdată sa ukazăt anđelu alu Domnuluj š lja
osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat!
10 Anđelu lja zăs: "Na vjec frikă! Jakă aduk vuavă
Bună vorbă karje p tuată lumja s usričaskă!
11 Astăz sa fukut vuavă Spasitelju ăn Betlehem,
ăn trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu!
12 Aša osă štijec k je istina aja če zăk: Osă găsăc
kupilu karje je ănvilijat ăn plahtă kum zače ăn
aljbje."
13 Dăturdată alu anđeluj avinjit marje vuastje d
anđelurlje dăn čerj karje aslavit p Dimizov:

14 "Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p păm̆ănt mir alu lumje karje ja ugodit."

15 Š anđelurlje apljikat dăla jej š sa tors p čerj.
Pastiri arubit unu ku alc: "Ajdac ăn Betlehem s
vidjem ča fost če nuavă azăs Domnu!"
16 Apripit ăn Betlehem š ănklo angăsăt p Marija š
p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ăn aljbje.
17 Kănd la găsăt, alu toc arubit aja če anđelu azăs
d kupil.

---

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: "Slava p visina!"

18 Š tuată lumja karje apus urjajke la pastirurj sa
mirat d aja če lja zăs.
19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzăt š
găndja d aja ăn inima alu je.
20 Pastiri sa tors la vojilje p karje păza š slavja
š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzăt š avizut afost
kum lja zăs anđelu.
21 D opt (8) zălje maj ănklo kănd avinjit vrijamja
s obrezaskă p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje
anđelu adat majdată njego če Marija arămas grja.

Josip š Marija aduče p Isusu ăn Hram

22 Kănd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskă kum
skrije ăn zakonu alu Mojsije,✡ Josip š Marija alat p
Isusu š apljikat ăn Hram ăn Jeruzalem. La posvitit
alu Domnuluj,
23 kum skrije ăn zakonu alu Domnuluj: “Tot
bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Dom-
nuluj.”✡
24 Š aprinisăt žrtvă kum mama aputja jar s fije
čistă, kum zakonu alu Mojsije ănvacă: “duavă (2)
grlic ili doj (2) goluburj tănărj.”✡

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om ăn Jeruzalem, s kjamă
Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu
Dimizov. Sufljetu alu Svăntuluj irja p jel š aštiptat p
Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit.‡

---

† **2:21** Vjez fusnota ăn 1,59. ✡ **2:22** Lev 12,1–4 ✡ **2:23** Iš 13,1–2 ✡ **2:24** Lev 12,6–8 ‡ **2:25** aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – Ăn grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

26 Sufljetu alu Svăntuluj ja zăs k nusă muarje
pănă god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes
s izbavjaskă p narodu aluj.
27 P zuvă kănd Josip š Marija adus kupilu Isusu
s fakă obredu kum je skris ăn zakonu alu Mojsije,
Sufljetu alu Svăntuluj adus p Šimun s pljače ăn
Hram.
28 Šimun alat p Isusu ăn mănj š aslavit p Dimizov
ku vorbiljaštja:

29 "Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ăn mir.

30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,
31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

32 Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot nar-
odu,
ăla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu
tov."

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d
Isusu.
34 Šimun lja blagoslovit š azăs alu Marije, mama
alu Isusuluj: "Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta
k mulc Izraelcurj osă kadă š mulc osă adrikă.
Dimizov la trimjes kašă znaku s pokazaskă drumu
d spasjală, karje mulc inš osă l odbacaskă,
35 š aša osă arată rovu ăn inima alor. A kănd l
odbacaštje, maču osă probijaskă inima ata."

36 Afost ăn Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel
dăn sămănca alu Ašer. Ja irja mult bătrnă. Afost
šaptje (7) aj ăn brak

37 š atunča atrijit kašă udovica pănla optzăč š
patru (84) aj. Na išăt dăn Hram, njego ăn post š ăn
molitvă aslužăt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja.
38 Baš kănd Šimunu azavršăt, avinjit Ana š ančiput
s slavjaskă p Dimizov š s rubjaskă d Isusu alu toc
karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem
dăla dušmanji alor.
39 Kănd Josip š Marija afukut kum zakonu alu
Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ăn Nazaret ăn
regije Galileje.
40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn š maj
mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ăn Hram

41 Roditelji alu Isususluj tot anu pljika ăn Jeruza-
lem kănd irja prazniku Pasha.
42 Kănd Isusu avut duavăsprjače (12) d aj, jej
apljikat kašă uvjek s slavjaskă prazniku.
43 Dăpă praznik, roditelji alu Isususluj ančiput
akas, a fălkovu Isusu arămas ăn Jeruzalem, ali
roditelji aluj na štijut aja.
44 Agăndit k Isusu je ăn grupa alor. Jej aumblat
una zuvă a atunča ančiput s l katje ăntră familjije š
ăntră ortač alor,
45 ali nu la găsăt š aša sa tors ăn Jeruzalem š ănklo
s l katje.
46 Dăpă trje (3) zălje la găsăt ăn Hram ăntră
učiteljurj kum punje urjajke š lji ăntrjabă.
47 Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kăt
štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.
48 Kănd jej angăsăt p Isusu na štijut če s găndjaskă.
Azăs mumusa: “Bijatu alu mjov, dăče afukut tu

asta nuavă? Jakă, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kătam!”
49 Isusu azăs alor: “Dăče mas kătat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ăn kasa alu Tatimjov?”
50 Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zăkă.
51 Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ăn sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit.
52 Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bătjazămă pripremjaštje drumu d Isusu (Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

1 Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskă. Poncije Pilat afost upravitelju ăn regije Judeje. Herod* avladit ăn regije Galileje, a fratusov Filip avladit ăn regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ăn regije Abilene.†
2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ăn Jeruzalem. Ăn vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu

---

* **3:1** Herod – Konuskut š kaşă Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar ăn unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popă 6.-15. aj maj ănklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dăla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popă 18.-37. aj maj ănklo d Krist. Aša službeno ăn aja vrijamje Kaifa afost marje popă, ali lumja još uvjek akimat p Ana marje popă š jel š majdăpartje avut autoritet ăntră Židovj.

Zaharija, ăn pustinje.§
3 Jel apljikat ăn tuatje lokurj pănglă apă Jordan s rubjaskă alu lumjej k trjebje s s bătjază s
pokazaskă kum sa okrinit dăla grešală š Dimizov
lja oprostit grešala.
4 Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigă ăn pustinje:
‘Pripremic drumu d Domnu
š očistic d jel stazilje!
5 Ispunic tuată dolina
š poravnic tot djalu š brjegu!
Ispravic drumu karje strămb
š poravnic aja čije nuje ravno!*
6 Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”✡

7 Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s
bătjază: “Voj, šarpilor! Činje va zăs k aša d ljaznje
putjec s fuđic dăla kaznă karje Dimizov trimjatje?
8 Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala
avuastră.† Š vu ănšălăc akă găndic k ištjec sigurni
samo daja če ištjec sămănca alu Abraham. Ali jo
vu zăk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskă
kupi alu Abraham!

---

§ **3:2** pustinje – Vjez fusnota ăn 1,80. * **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ✡ **3:6** Iz 40,3–5 † **3:8** Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajală”.

9 Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot
ljemnu karje nu dă bun plod. Tot ljemnu karje nu
dă bun plod osă fije tijat š arunkat ăn fok.”

10 Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje
s fičem?”

11 Ivan lja zăs: “Činje arje duavă (2) kămăšj,
trjebje s dja alu ălja karje narje ničuna. A činje arje
mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”

12 Avinjit s s bătjazămă čak š carinikurlje‡ š la tribat:
“Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

13 Ivan lja zăs: “Nu lăc maj marje porezu njego
če je lumja datorj.”

14 Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zăs: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p
nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego
fic zadovoljni ku plata avuastră.”

15 Kum lumja očekuja k Kristu ăndată vinje, toc ăn
inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu.
16 Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa,
ali vinje njeko maj marje d minje, atăta d marje k
jo nu săntt dostojan čak s ji fiuv argat§. Jel p voj osă

‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatrja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.

§ **3:16** nu săntt dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu săntt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.”

bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj* š ku foku.†
17 Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprimjaskă ăn ostavă, a
jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestan-
jaštje s argă."
18 Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov
ku multje altje opomenje.
19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje
irja vladaru dăn regije Galileje,‡ daja če sa ănsurat
ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d
multje altje rovj ča fukut Herod.
20 Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja ado-
dajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje
p Ivan ăn kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

21 Majdată njego če p Ivan la pus ăn kisuarje,
kănd Ivan bătizat p toc karje avinjit la jel, jel bătizat
š p Isusu. Atunča kănd Isusu sa rugat, čerju sa
diškis,
22 š Sufljetu alu Svăntuluj sa slubuzăt p jel ăn
oblik kašă golubu. Dăn čerj sa uzăt glasu: "Tu ješt
Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu
alu mjov!"

---

* **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufljetu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ăn aja vrijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj. ‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – Ăn grčki original skrije: "Herod, tetrarh". Vjez fusnota ăn 3,1.

Sămănca alu Isusuluj

23 Kănd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la
intja alu toc, avut nježe trjezăč (30) d aj. P Isusu
l kuništja k je bijatu alu§ Josip.*
Josip afost bijatu alu Eli,
24 Eli afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
Levi afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Janaj,
Janaj afost bijatu alu Josip,
25 Josip afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Amos,
Amos afost bijatu alu Naum,
Naum afost bijatu alu Hesli,
Hesli afost bijatu alu Nagaj,
26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,
Mahat afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Šimij,
Šimij afost bijatu alu Joseh,
Joseh afost bijatu alu Joda,
27 Joda afost bijatu alu Johanan,
Johanan afost bijatu alu Resa,
Resa afost bijatu alu Zerubabel,
Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
Šealtiel afost bijatu alu Neri,
28 Neri afost bijatu alu Malki,

§ **3:23** bijatu alu – Ăn ăsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskă “sămănca alu”. Ăn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămănca alu njeki om, njego s arată loza dăla una važnă osobă pănla altă važnă osobă. * **3:23** Daja če Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svăntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Malki afost bijatu alu Adi,
Adi afost bijatu alu Kosam,
Kosam afost bijatu alu Elmadam,
Elmadam afost bijatu alu Er,
29 Er afost bijatu alu Jošua,
Jošua afost bijatu alu Eliezer,
Eliezer afost bijatu alu Jorim,
Jorim afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
30 Levi afost bijatu alu Šimun,
Šimun afost bijatu alu Juda,
Juda afost bijatu alu Josip,
Josip afost bijatu alu Jonam,
Jonam afost bijatu alu Elijakim,
31 Elijakim afost bijatu alu Meleja,
Meleja afost bijatu alu Mena,
Mena afost bijatu alu Matata,
Matata afost bijatu alu Natan,
Natan afost bijatu alu David,
32 David afost bijatu alu Jišaj,
Jišaj afost bijatu alu Obed,
Obed afost bijatu alu Boaz,
Boaz afost bijatu alu Sala,
Sala† afost bijatu alu Nahšon,
33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
Aminadab afost bijatu alu Admin,
Admin afost bijatu alu Arni,
Arni‡ afost bijatu alu Hesron,
Hesron afost bijatu alu Peres,

---

† **3:32** Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”.
‡ **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Peres afost bijatu alu Juda,
34 Juda afost bijatu alu Jakov,
Jakov afost bijatu alu Izak,
Izak afost bijatu alu Abraham,
Abraham afost bijatu alu Terah,
Terah afost bijatu alu Nahor,
35 Nahor afost bijatu alu Serug,
Serug afost bijatu alu Reu,
Reu afost bijatu alu Peleg,
Peleg afost bijatu alu Eber,
Eber afost bijatu alu Sala,
36 Sala afost bijatu alu Kenan,
Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
Arpakšad afost bijatu alu Šem,
Šem afost bijatu alu Noa,
Noa afost bijatu alu Lamek,
37 Lamek afost bijatu alu Metušalah,
Metušalah afost bijatu alu Henok,
Henok afost bijatu alu Jered,
Jered afost bijatu alu Mahalalel,
Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
38 Kenan afost bijatu alu Enoš,
Enoš afost bijatu alu Šet,
Šet afost bijatu alu Adam,
Adam afost bijatu alu Dimizov.§

4

§ **3:38** bijatu alu Dimizov – Aja značaštje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuată lumja arje sămăncă ăn Dimizov (vjez Ap 17,28–29).

Nikuratu iskušaštje p Isusu
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

1 Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svăntuluj, apljikat
dăla apa Jordan š Sufljetu la dus ăn lok undje nuje
nimika
2 š d patruzăč (40) d zălje š la iskušăt nikuratu. D
zăljiljalja na mănkat nimik, š kănd atrikut patruzăč
(40) d zălje, afost flămănd.
3 A nikuratu ja zăs: "Akă ješt Bijatu alu Dimi-
zovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskă mălaj."
4 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă:
'Nu trijaštje omu samo d mălaj.' "✡
5 Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja
pokazăt dăturdată tuată cara alu pămăntuluj
6 š nikuratu zăče: "Cije osă zdauv asta tuată vlast
š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv.
7 Akă t poklonještj la minje, tot je alu tov."
8 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă:
'Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino
služaštje!' "✡
9 Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem š la pus p špic
p Hram š zăče aluj: "Akă ješt Bijatu alu Dimizovu-
luj, arunkitje da ača ăn zos!
10 Daja če skris je ăn Svăntă pismă:
'Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t
păzaskă',
11 š: 'p mănj s t adukă undje ku pičoru
s nu t tu luvješt d buluvan.' "✡
12 Isusu ja zăs: "Skris je ăn Svăntă pismă:
'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!' "✡

✡ **4:4** ZakPon 8,3 ✡ **4:8** ZakPon 6,13 ✡ **4:11** Ps 91,11–12
✡ **4:12** ZakPon 6,16

13 Kănd iscrpit tuată kušnja, nikuratu sa udaljit
dăla jel pănla nuavă prilikă s l iskušaskă.

Isusu ănčapje s služaskă alu Dimizov
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

14 Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn
regija Galileja š vorba d jel sa proširit ăn tuatje
lokurj ăn Galileja.
15 Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănđa š
s ruga (karje s kjamă sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja ăn Nazaret odbacaštje p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

16 Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje
akriskut. Š kašă uvjek sămbătă untră ăn sinagogă
š sa drikă s čitjaskă d Svănta pismă pănglă toc.
17 Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Iza-
ija. Jel adiškis knjiga š angăsăt lok undje stă skris:

18 Sufljetu alu Domnuluj je p minje.
Madat snagă š autoritet
s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.
Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic
s puatje s pljače slobodni,
s tork vidu alu vorbilor,
s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji
mučaštje,
19 š s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată
aluj binilje.✡

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu po-
moćnikuluj š šadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn
sinagogă sujăta ăn jel š jedva štipta s zăkă nješto.

✡ **4:19** Iz 61,1–2

21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zăk: “Astăz sa
ispunit aštja vorbje d Svănta pismă karje akuma
amčitit.”

22 Š kănd Isusu azavršăt ku vorba, toc karje
irja ăn sinagogă rubja d jel š s mira d binilje alu
Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje
ăsta bijatu alu Josip?”

23 A Isusu lji zăče: “Sigurno osă mi zăčec asta
poslovică: ‘Doktorulje, likujaštje săngur p tinje!’ š:
‘Făj š aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt če sa
dogodit ăn trg Kafarnaum.’ ”

24 Š nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nim-
ilja nu prihvatjaštje p proroku ăn lok undje jel
akriskut’.

25 Kum š štijec afost multje udovic ăn Izrael kănd
proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasă
(6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p
tot pămăntu.

26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna
udovică ăn Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje
alu udovicăj karje na fost Židovkă ăn trg Sarfata
majuprapje d trg Sidon.✡*

27 Š isto aša kănd afost proroku Elizej viuv, ăn
Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zarazna

✡ **4:26** 1 Car 17,8–16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat ăn altu pămănt alu komšiulor. P pămăntula atrijit una uduvică š bijatu alu je, š skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če găvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj.

buală p pjalje.† Ali ničunu dăla jej nu sa likujit osim
Naaman d Sirija.”✡
28 Kănd auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt.
29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d
litică p karje sagradit alor trgu s l runče ăn zos.
30 Ali jel atrikut ăntră jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dăn om p sufljetu alu rov (Mk 1,21-28)

31 Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je
još unu trg ăn regija Galileja, undje ănvacă sămbătă
ăn sinagogă.
32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku
văncală aluj daja če rubja kašă ăla karje arje vlast.
33 Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel
astrigat ăn tot glasu:
34 “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret?
Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo
činje ješt tu: tu ješt Svăntu karje Dimizov atrimjes!”
35 Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dăn jel!” P aja
sufljetu alu rov p omu la dubărăt pănglă toc š aišăt
d jel š nu ja naudit nimika.
36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unji
ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku
snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašă!”
37 Š toc ăn regijaja auzăt če Isusu afukut.

---

† **4:27** gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaštje grčka vorbă karje s koristja d označală njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală š kum nu vinja ăn kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46). ✡ **4:27** 2 Car 5,1–14

Isusu likujaštje p multă lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

38 Isusu aišăt d sinagogă š apljikat ăn kasă alu
Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok
š jej la rugat s ja žutje.
39 Isusu astat pănglă ja, zapovjedit alu fokuluj s
u lasje š foku alăsato. Š odma sa skulat š lja dus s
mălănčje.

40 Kănd akăzut nuaptja,‡ toc karje arje
bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot ăla
apus mănilje s lji likujaštje d tuatje bualje.
41 Isusu putirja sufljeti alji rovj dăn multje lumje,
š sufljeti alji rovj striga kănd iša: "Tu ješt Bijatu
alu Dimizovuluj!" Atunča jel alor zapovjedit s nu
rubjaskă daja če jej aštijut k je jel Kristu p ăla karje
Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ăn altje trgurj
(Mk 1,35-39)

42 Kănd asvanit zuva, Isusu aišăt d trgula š
apljikat ăn pustinje. Š multă lumje l kată. Kănd la
găsăt, jej l ruagă s rămăje ku jej.
43 A jel lji zăče: "Trjebje s măduk š ăn alturj trgurj
s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja
Dimizov matrimjes."

---

‡ **4:40** Kănd akăzut nuaptja – Ăn grčki original skrije: "kănd kadje suarilje". D Židovj alta zuvă ančiput kănd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă, štipta pănd sămbăta nu završaštje, a atunča ančiput s adukă p lumja bulnavă la Isusu.

44 Š Isusu rubja Bună vorbă ăn sinagogje ăn
pămănt alu Židovilor.§

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljed-
jaskă
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

1 Una zuvă, kănd Isusu astat pănglă apă Galileja,*
multă lumje s strănđa pănglă jel s audje vorba alu
Dimizov.
2 Majdată d asta, njeki ribarji već aišăt dăn
čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut
alor doj (2) čamacurj p obală
3 š auntrat ăn unu čamac, karje irja alu Šimun. Š
Isusu la rugat s puatje ucără s l pinđje dăla obală.
Atunča šadje, š ănvăca p narodu d čamac.
4 Kănd aprestanit s rubjaskă, zăče alu Šimun:
"Pinđje čamacu maj dăpartje undje maj adănkă apa,
š arunkăc mrežilje d pukat."
5 Šimunu zăče alu Isusuluj: "Gospodarulje, tuată
nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali
kum tu aša zăč, osă arunk mreža."
6 Kănd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat
mult pjaštje, atăta d mrežilje ančiput s s rupă.
7 Ribarji afukut ku măna alu ortači alor ăn altu
čamac s vije s ažută. Jej avinjit š atăta napunit

§ **4:44** ăn pămănt alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: "ăn Judeja." Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označală regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ăn 23,5) jel koristjaštje d označală d tuată domovina alu Židovilor. * **5:1** pănglă apă Galileja – Ăn grčki original: "pănglă apă Genezaret". Isto če š apa Galileja.

p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskă.

8 Kănd Šimun Petar aja avizut, akăzut la intja alu
Isusuluj š zăče: “Fuđ dăla minje, Domnulje, daja če
nu săntom bun!”
9 Š jel š toc karje afost ku jel ăn čamac sa mirat kăt
mult pjaštje apukat.
10 Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu
Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča zăče alu Šimun: “Navja frikă.
Dakuma osă puč p lumja†.”
11 Kănd jej askos čamacurj p obală, jej alăsat tot š
apljikat dăpă Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualăp pjalje (Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

12 Una zuvă Isusu avinjit ăn unu trg undje afost
unu om pljin d bualje p pjalje. Kănd jel avizut
p Isusu, akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri
pămănt š sa rugat d jel: “Domnulje, akă vrjaj, poc s
m likuješt.”
13 Isusu tinđje măna, la dotaknit š zăče: “Vrjauv.
Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit.
14 Isusu ja naredit: “Nu zăča alu nimilja, nu
još, njego fuđ odma š pokazaštitje alu popăj kum
aputja s t pregledjaskă. Prinisaštje žrtvă d čistjala
ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă
k ješt likujit.”✡

---

† **5:10** Dakuma osă puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. ✡ **5:14** Lev 14,1–32

15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š
mulc narod avinja s l audje š s likujaskă d buala
alor.
16 A maj mult vorj jel s povlača ăn pustinje š s
ruagă.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje (Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

17 Kănd una zuvă Isusu ănvaca p narodu, ănklo
šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje
avinjit dăn tot satu ăn regija Galileja š regija Judeja
š d trg Jeruzalem. A săla alu Domnuluj irja ku
Isusu s likujaskă p lumja.
18 Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om
karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s
položaskă păglu Isusu.
19 Păntruv narod jej na putut s l adukă ăn kasă
undje Isusu ănvăca. La dus p stipinic p krov š
afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt ‡ ăn mižlok d
sobă pravo la intja alu Isusuluj.
20 D aja Isusu ashvatit k krjadje ăn jel, azăs:
“Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”
21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji
agăndit: “Činje ăsta karje găndjaštje k rubjaštje kašă
Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprost-
jaskă grešala?”

---

‡ **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – Ăn grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. Ăn zuviljalja ăn pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krăč š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

22 Ali Isusu aštijut če găndjaštje š lji zăče: “Dăče aša
găndic?
23 Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala
ata’, njego s zăkă: ‘Skual š umblă’?
24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet
p pămănt s oprostjesk grešala.” Atunča zăče alu
omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zăk: ‘Skual,
ja nosilă š fuđ akasă!’ ”
25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja
p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p
drum.
26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskă
p Dimizov. Afost pljin d frikă š rubja: “Astăz noj
amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamă p porezniku (Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

27 Isusu dăpă aja aišăt š avizut p cariniku Levi§
kum šadje la carină, š ja zăs: “Vină dăpă minje.”
28 Š Levi sa skulat, alăsat tot, š apljikat dăpă jel.
29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ăn
kasa aluj. A ku jej amănkat mulc lumje š ăntră jej
irja mulc carinikurj.
30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu
alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu
učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dăče mănkăc
š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”
31 A Isusu lja zăs: “Alu lumjej zdravănă nu trjebje
doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavă trjebje
doktorjamja.

§ **5:27** Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).

32 Nam vinjit s kjem p lumja karje găndjaštje k
je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje
grešaštje s s okrinjaskă la Dimizov."

Isusu ănvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bătărn
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

33 Njeka lumje ja zăs: "Učenikurlje alu Ivan maj
mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu
farizeji, ali alji tjej stalno mălănkă š bja."
34 Lja antribat Isusu: "Dali kutizăc svatovi alu
mladoženjej s natiric s postjaskă pănd mladoženja
ku jej?*
35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p
mladoženja† š atunča s postjaskă."
36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta
vorbă: "Numilja nu rupje pjatika dăla cuală nuavă
s puată s krpjaskă p cuală bătrnă. Akă aja fače, osă
rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu
pristajaštje alu cuală bătrnă.
37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ăn bătrnă
tăšnj d pjalje.§ Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă
tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă.
38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn
nuavje tăšnj.

---

* **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pănd s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili "sok d strugurj." Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătrnă piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă.

39 Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla
nov daja če zače: ‘Bătărn je maj bun.’ ”†

6

Isusu zače k arje autoritet p sămbăta, svăntă zuvă alu židovilor
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

1 Una sămbătă Isusu trača pisti pijană d gruv.
Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănilje š la
mănkat.
2 A njeki farizeji azăs: “Dače prekršăc zakonu alu
Mojsije ku aja če rupjec gruvu ăn sămbătă?”*

3 Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ăn Svăntă
pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, kănd
aflămăzăt jel š ălja karje afost ku jel?
4 Dali na auntrat ăn šator undje Dimizov s
poštujaštje, jel amănkat dă mălaju karje posvitit š
adat alu ălja karje afost ku jel? Dali nu zače zakonu

† **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vođilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svăntă pismă zapovidjaštje.

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zače nu kutjez s lukrjez ăn sămbătă (vjez “sămbăta” ăn rječnik). Farizeji irja strogi ăn načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21).

alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălănčje nimilja činje nuje popă?”†‡

5 Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!”

Isusu likujaštje p omu ăn sămbătă (Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

6 Alta sămbătă Isusu auntrat ăn sinagogă s ănvacă. Afost ănklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă.§

7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ăn sămbătă s likujaskă.*

8 A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă karje nu puatje s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ănklo.

9 Atunča Isusu zăče: “S vu ăntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakă ăn sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?”

---

† **6:4** Vjez ăn 1 Sam 21,1–7. ‡ **6:4** Mălaju karje je posvetit afost duavăsprjače (12) d mălajurj karje s nalazja ăn lok svănt ăn Šator. Popilje ănklo punje ăn tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ăn tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprjače (12) mălajurj karje akopt ăn zuvasta. Samo popilje aputut s mălănče mălajur alji bătrnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetită aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aša s izgledjaskă mikă š naborită. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ătinđe pomoću ăn sămbătă. Anvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ăn sămbătă samo ăn marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kănd životu alu omuluj arfi ăn opasnost.

10 Sa ujtat p toc ăn sinagogă š atunča zăče alu
omuluj: “Ătiđje măna!” Jel afukut aša š măna sa
likujit.
11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa
nikăžăt, š ančiput s dogovorjaskă če s fakă păntruv
Isusu.

Isusu kuljađje p duavăsprjače (12) d apostolurj (Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

12 Ăn zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruađje š
provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov.
13 Kănd avinjit alta zuva, akimat la jel p
učenikurlje š ăntră jej akuljes duavăsprjače (12)
d lumje, karje lja odredit d apostolurj.
14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,
Andrija, fratilje alu Petar,
Jakov,
Ivan,
Filip,
Bartolomej,
15 Matej,
Toma,
Jakov, kupilu alu Alfej,
Šimun karje avut nadimaku Domoljub,
16 Juda, kupilu alu Jakov,
š Juda Iškariot, karje maj ănklo izdajit p Isusu.

Isusu ănvacă š likujaštje (Mt 4,23-25; 5,1-12)

17 Isusu sa dat ăn zos dăpă djal ku apostoli š astat
p ravnică. Ănklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj
š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu

Židovilor,† š d regija pănglă apă undje irja trgurj Tir
š Sidon p sjever.
18 Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskă tuată buala. S likuja š ălja karje lja mučit
sufljeti alji rovj.
19 Tuată lumje la akătat s l dotaknjaskă daja činje
l dotaknja snaga ajiša dăn jel š lji likuja.
20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zače:

"Nurukošj ištjec voj karje ištjec sărač
k voj ištjec uključic ăn cara alu Dimizov!
21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flămănž
k voj osă fic narinic!
Nurukošj ištjec voj karje akuma plănđec
k voj osă vu radujic!
22 Nurukošj ištjec voj kănd lumja vu mrzaštje
š kănd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zače
k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu
Omuluj!
23 Raduicăvă voj ăn zuvaja š săric d radost
k istina je nagrada avuastră marje je p čerj,
k jej karje vu maltetirjaštje sămănca je alu ălja
karje d mult maltetirja p prorokurlje!"

24 "Ali grjev vuavă, lumja karje bugată,
k već asprimit utjšala avuastră!
25 Grjev vuavă karje ištjec narinic,
k osă fic flămănž!

† **6:17** pămăntu alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosaskă p rimska regija ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi.

Grjev vuavă karje akuma vu radujic,
k osă tugujic š s plănđec!
26 Grjev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sămănca je alu ălja
karje uhvalja d mult d prorokurlje alji
mičinoš.”

Isusu ănvacă s vrjem p dušmanji alji noštri (Mt 5,39-42)

27 “A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjajke: Vrjec
p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu
mrzaštje.
28 Kătăc dăla Dimizov s fakă binje alu ălja karje
vu blastămă. Rugăcăvă d ălja karje p voj maltetir-
jaštje.
29 Alu ăla karje t luvjaštje p una falkă tinđje š
altă, š alu ăla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja
š kămaša.
30 Ali dăj alu tot ăla karje dăla tinje kată, a dăla ăla
karje dăla tinje fură nu kăta s ăntuarkă.
31 Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavă s fakă.
32 Akă vrjec samo p ălja karje p voj vrja, nu
zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj vrja p ălja
karje vrja p jej.
33 Isto aša akă fičec binje samo alu ălja karje fače
vuavă binje, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje
rovj fače isto aja.
34 Akă pozajmic samo alu ălja karje puatje s vu
ăntuarkă ăndrăt, nu zaslužăc nagradă. Š lumja
karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s
ăntuarkă ăndrăt.
35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec
binje alor š pozajmic alu ălja karje nu puatje s vu

ăntuarkă ăndrăt. Akă aja fičec, osă primic marje nagradă š osă fic kašă Maj marje Dimizov karje bun kătri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj.
36 Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ăn čerj jaštje bun kătri tuată lumje."

Isusu ănvacă s nu sudjaskă
(Mt 7,1-5)

37 "Nu sudic š nusă fic sudic. Nu optužăc š nusă fic optužăc. Oprostic š osă vu fije oprostit.
38 Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină ăn puală, ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu păn god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskă još maj mult păn gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă š vuavă."
39 Isusu azăs alor š još una vorbă: "Dali puatje vorbu s adukă p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osă kadă ăn rupă.
40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ănvăcat tot če štije, osă fije kašă učitelju aluj.
41 Dăče tujc la aškja ăn vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ăn vojk alu tov?
42 Dăče zăč alu altuluj: 'Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu tov', a săngur ăn vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojku alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj."

Isusu ănvacă d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

43 “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu
karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu
puatje s rudjaskă plodu alu bun.
44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu
sa dună smokva nit strugurlje.
45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je
inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje
k je inima aluj ruavă. Aja če omu rubjaštje arată d
karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zăče (Mt 7,24-27)

46 “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja
če zăk?
47 Ăla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji
mjalje š fače aja če zăk
48 je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă
rupă š postavit temelju p buluvan. A kănd avinja
poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s
miškă daja če binje făkută.
49 Ali ăla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače
aja če zăk je kašă omu karje fače kasa p pămănt
frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa
duburăt š irja skroz uništită.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

1 Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu
apljikat ăn trg Kafarnaum.
2 Ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje
avut argat karje avut d jel milă. Ăla argat afost
bulnav p muartje.

3 Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel
vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l
ruađje s vije š s likujaskă p argatu aluj.
4 Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Za-
služăt s ji fač aja
5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj
nam putja s sagradim sinagoga anuastră.”

6 Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje
la kasă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej
azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja.
K nu săntvrjedan s uncăr ăn kasa amja.
7 Nu săntvrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo
zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov.
8 Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu
mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu:
‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ š
jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel
fače.”
9 Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la
mulc lumje karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina
je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă
ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje.”
10 Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrim-
jes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

11 Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima
Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje.
12 Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš
atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg
pănla gruapă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit

afost jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc
lumje dăn trg irja ku ja.
13 Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja
zăs alu je: “Nu plănđa!”
14 Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la
dučja astat. Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!”
15 Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu
mumusăj: “Jakăc kupilu alu tov”.
16 Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja
š zača: “Marje proroku trijaštje ăntră noj! Dimizov
avinjit s ažută alu narodu aluj!”
17 Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja če
Isusu afukut.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ăntrijabă jaštje Isusu Mesija
(Mt 11,2-11)

18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če
Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj
19 š lja trimjes la Domnu Isusu s l ăntrjabje: “Ješt
tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije† ili dal
trjebje s štiptăm p altu s vije?”
20 Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan
karje bătjază atrimjes p noj la tinje s t ăntribăm:
‘Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije ili dal
trjebje s štiptăm p altu s vije?’ ”

---

* **7:17** toc ăntră Židovj – Ăn grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi.
† **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije – Ăn grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija.

21 Păn̦d jej afost ănklo, Isusu alikujit p mulc d
buală, d patjală š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p
multă lumje karje vorbj s puatje s vjadă.
22 Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan
ča vizut š auzăt: vorbi vjadje, lumja karje nu pu-
atje s umblă akuma umblă, lumja karje avut buală
p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcă s
skuală, š alu săračilor s rubjaštje Bună vorbă d
Dimizov.
23 Blagoslovit ăla karje nu kadje ăn vjeră dăn
minje.”
24 Kăn̦d apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu
ančiput s rubjaskă alu multă lumje d Ivan. Jel
azăs: “Aspljikat ăn lok undje nuje nimika. D karje
om aspljikat ănklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p
njeko karje kašă trstika karje văntu uljigăna? Nu!
Nas pljikat aja s vidjec.
25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje măndru
ănbrăkat? Nu! K lumja karje aduče măndrje cualje
š trijaštje ăn bugacije s nalazaštje ăn palače alu
caruluj.
26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj
marje prorok.
27 Ivan je ăla d karje je skris ăn Svăntă pismă:

‘Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskă drum d
tinje.’✡

28 Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad
atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ăn

‡ **7:22** buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. ✡ **7:27** Mal 3,1

cara alu Dimizov, ăla karje je maj mik je maj marje
d jel.”§

*Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit
p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)*

29 Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š
carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel
lja bătizat. Atunča, kănd jej auzăt če Isusu azăs, sa
složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p
narodu s s pokajaskă.*
30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mo-
jsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s
lji bătjazătă Ivan.
31 Isusu azăs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja
ăn asta vrijamje?† P činje samănă?
32 Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt
s strigă:

‘Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič
š voj na žukat!
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič

§ **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zače k je Ivan nuje marje prorok. Zače k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carăj alu Dimizovuluj, kašă ăštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ăn stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pămăntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ăn cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * **7:29** sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă – Ăn grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ăsta kontekst, aja značaštje k sa slažăt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “lumja d ăsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ălja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

a voj na plăns!’‡

33 K, avinjit Ivan karje bătjază na mănkat mălaj nič
vin na but,§ a zăčec: ‘Ăn jel je sufljetu alu rov!’
34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat
š ambut, a zăčec: ‘Jakă, omu karje vrja mult s
mălănče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š
ku grešnikurlje!’
35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov
razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p
Ivan.”*

Isusu ănvacă k ăla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

36 Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel.
Jel auntrat ăn kasă alu farizej š alat loku la astal
s mălănče.†
37 Afost njeka mujarje, kunuskută ăn trgula p
grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mălănkă la
farizej ăn kasă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje
karje miruasă ăn măndru bukal.

---

‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu židovilor ku kupi karje je nikăžăc p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašă aša kupi, vođilje alu židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mănkat mălaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ăn lok undje nuje nimika, mănka skakavacurj š med š s ănbrka ăn cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ăn grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ăn ăsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu.
† **7:36** alat loku la astal s mălănče – Afost običaju la posebna gozbă kašă asta mănkarje k omurj mălănkă pănd zače udobno pănglă astal.

38 Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă
š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja
surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.

39 Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu,
agăndit: "Kănd ăsta om zaista arfi prorok, aštija
činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje
grešnică."

40 P aja Isusu ja zăs: "Šimune, am s c zăk nješto."

A jel azăs: "Učiteljulje, zi!"

41 A Isusu azăs: "Doj (2) omurj duguja alu unu
om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) ko-
vanic d arđint,‡ a altu om činzăč (50).
42 A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiždoj
aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj
mult osă l vrja?"

43 Šimun azăs: "Găndjesk alu ăla karje maj mult
oprostit datorija."

Azăs Isusu: "Binje azăs."
44 Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu
Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ăn kasă ata,
ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š
lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku
păru mi lja frikat.
45 Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo
amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje.

‡ **7:41** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: "denari". Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašă una dnevnica d obični radnik.

46 Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă
ulje karje miruasă auns pičuarilje.§
47 Dăče găndješt k ja apokazăt atăta d marje
ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu
je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Ăla karje
găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, ăla
vrja ucără."
48 Atunča alu mujarje azăs: "Zaista, grešala ata
cam oprostit."
49 Ălja karje afost ănklo ančiput ăntri jej s rub-
jaskă: "Činje je ăsta š grešala s oprostjaskă?"
50 A jel zače alu mujarje: "Daja čaj krizut, tu ta
spasăt! S c dja Dimizov mir pănd plječ!"

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

1 Majdată d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s
rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku
Isusu duavăsprjače (12) apostolurj
2 š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti
alji rovj š dăla buală. Alja mujerj afost Marija karje
afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje
(7) sufljeti alji rovj,
3 Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja
upravitelju ăn palače alu Herod,* Suzana š multje

§ **7:46** Gostjamja ăn kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika dăskulcj ili duča sandalje š ăn kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašănă. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ăn falkă, a alu lumje posebne s unđa kapu ku mirosu alu dulčje ku ulja d maslină. * **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ănklo.

altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj
š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sămănca
(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

4 Kănd pănglă Isusu sa străns mulc lumje dăn tot
trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă:
5 "Una zuvă aišăt omu s posijaskă sămănca ăn
polje. Kănd aposijit, njeka sămănca akăzut p drum
š lumja umbla p aja š puji lja amănkat.
6 Njeka sămănca akăzut p pămănt undje jaštje
buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă.
7 Njeka sămănca akăzut ăntră mărčinj š mărčinjilje
akriskut una ku jej š ja sa ugušăt.
8 A njeka sămănca akăzut p bun pămănt š krjaštje
š rudjaštje d usută (100) d vorj." Isusu azăs aja, š
astrigat: "Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje
urjajke š s razumjaskă!"

Isusu ănvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd
audje vorba alu Dimizov
(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

9 Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje
asta vorbă.
10 Isusu azăs: "Dopustit vuavă s razumic tajnilje
d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd
jo ănvăc p alcă s ispunjaskă Svănta pismă:

'S ujtă
a nu prepoznajaštje,
š s audă,
a nu razumjaštje'.✡

✡ **8:10** Iz 6,9

11 Jakă če značaštje asta vorbă: sămănca je vorba
alu Dimizov.
12 A sămănca karje akăzut p drum prestavjaštje
p ălja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba
alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s
spasaskă.
13 A sămănca karje akăzut p buluvan prestav-
jaštje p ălja karje audje, ku radost primjaštje vorba
alu Dimizov, ali narje korjen. Ălja njeka vrijamje
krjadje, a kănd vinje iskušjala prestanjaštje s kr-
jadje.
14 A sămănca karje akăzut ăn mărčinj prestav-
jaštje p ăštja karje punje urjajke la vorba alu Dimi-
zov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brig-
ilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej
nu duče plodu kopt.
15 A sămănca karje akăzut p bun pămănt prestav-
jaštje p lumja karje ku bună š ku poštena inimă
păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă
maj dăpartje kănd je grjev, daja jej aduče bun plod.”
16 “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku po-
suda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p
postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă
binje.
17 K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns
osă s štije š osă vije p lumină.
18 Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje
vorba amja osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu
păzaštje vorba amja osă s ja š aja če găndjaštje k
razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu

familija alu Isusuluj
(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

19 Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l
vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje.
20 Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă
afar š vrja s t vjadă.”

21 Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: “Ălja
karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov
mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja
(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

22 Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj:
“Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac
š aotplovit.
23 Pănd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s
suflje marje vănt. Văntu ančiput s fakă marj valurj
karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa
găsăt ăn rov.
24 Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospo-
darulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu văntuluj š alu
valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina.
25 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče
nas krizut ăn minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu
alc: “Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu văntuluj š
alu apăj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om
(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

26 Avinjit ăn regija Gerasa,† karje je p alta partje
d apă d regija Galileja.
27 Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja
alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji
rovj ăn jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atrijit
ăn kasă njego irja la mărmănc.
28-29 Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă
lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja
lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok
undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu,
acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă
d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat:
"Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje
Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!"
30 Isusu la tribat: "Kum t kjem?" Jel zăče:
"Mulc‡", k afost ăn jel mulc sufljeti alji rovj.
31 Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruađje d
Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj
undje osă fije kaznic.
32 A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji
rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč
š Isusu adopustit.
33 Atunča sufljeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn
porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š
sa nikat.
34 Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost,
afođit š arazglasăt p trg š p saturj.

---

† **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj. ‡ **8:30** Mulc – Ăn grčki original skrije: "Legija". Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

35 A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns,
avizut p Isusu ku omu dăn karje aišăt sufljeti alji
rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la
Isusu, ănbrkat š bun ăn kap. Š lumja sa spirjat.
36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum
Isusu likujit p omu ăn karje afost sufljeti alji rovj.
37 Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje
frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu
auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.
38 Majdată njego če Isusu š učenikurlje aluj aot-
plovit ăn čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišăt
sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali
Isusu ja zăs:
39 "Ăntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut
d tinje." Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu če
ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc (Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

40 Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă
alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu
la štiptat.
41 D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair,
karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ăn sina-
gogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat
s vije ăn kasa aluj.
42 Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače
(12) d aj karje irja p muartje.
Păn d Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pinđja dăpă
pistot.
43 Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12)
d aj krvarja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali
nimilja na putut s ju likujaskă.

44 Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu
Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskă.
45 Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”
Š păn d toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospo-
darulje, multă lumje t pinđje š t strănđe!”
46 A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p
minje. Amositit k săla aišăt d minje.”
47 Kănd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă
k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut
la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs
dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit.
48 A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja
ča krizut. S c dja Dimizov mir păn d plječ!”
49 Kănd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit
njeko d kasă alu Jair§ ku poruka: “Camurit fata.
Nu maj muča učitelju više.”
50 Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo
krjadje š ja osă fije binje!”
51 Kănd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu ado-
pustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu
tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel.
52 Š toc karje već irja ăn kasă plănđja š tuguja
păpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plănđec! Nuje muartă,
njego s kulkă!”
53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k
je muartă.
54 Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje,
skual!”
55 Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs
s ji dja s mălănče.

§ **8:49** Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”.

56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s
nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

*Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă
š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

1 Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apos-
tolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p sufljeti
alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi.
2 Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu
Dimizov š s likujaskă p bulnavi.
3 Isusu lja zăs: "Nimika nu lăc ku voj p drum:
nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje
kămăšj!
4 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo,
răminjec ăn ja păND god nu pljikăc ăn altu trg.
5 Undje p voj nu vu primjaštje, păND išăc d trgula
istrisăc prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna
alu Dimizov."*
6 Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja
Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

*Herod je zbunjit d Isusu
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,†
auzăt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka

---

* **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: "d svjedočala păntruv jej." Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ăn grčki original skrije: "tetrarha". Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1.

lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.”
8 Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡
Aldă trje (3) azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje
majdată atrijit. Sa tors dăla morc.”
9 A Herod azăs: “Jo amzăs s taje kapu alu Ivan
karje bătjază š nu puatje s fije k jel je mort. Činje
atunča omusta d karje atăta aud?” Aša akătat
prilikă s vjadă p Isusu.

Isusu rănjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje (Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

10 Kănd apostoli sa tors ăndrăt undje irja Isusu,
jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku
jel š apljikat s fije săngur upruapje d trg karje sa
kimat Betsaida.
11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dăpă Isusu.
Isusu lja primit š rubja Bună vorbă d cara alu
Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă.
12 Pănd akăzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12)
apostolurj la Isusu š ja zăs: “Las p lumja s pljače
p saturj š p okolică s găsaskă mănkarje š undje s s
kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”
13 A Isusu zăče: “Voj lji nahranic.”
A jej zăče: “Avjem samo činč (5) mălajur š doj (2)
pještj. Dali s pljikăm š s kumprăm mănkarje d tot
narodu?”
14 A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.
Isusu p aja azăs alu učenikurj aluj: “Zăčec alu
lumjej s šagă ăn grupje njeđe činzăč (50).”
15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašăžut.

‡ **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23-24).

16 Isusu alat činč (5) mălajurj š doj (2) pještj, sa
ujtat ăn čerj, š azahvaljit alu Dimizov d măn̆karje
š arupt mălaju š adat mălaju š pjaštje la učenikurj s
podiljaskă alu lumjej.
17 Toc avut s mălănče kăt god aputut. Š još
duavăsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj
d mălaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

18 Maj ănklo, Isusu apljikat dăpartje dăla lumje s s
ruađje š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kănd Isusu
aprestanit s s ruađje lja tribat: "Če rubjaštje lumja
činje sănt jo?"
19 Jej aodgovorit: "Mulc inš zače k ješt Ivan karje
bătjazǎ, alcă zače k ješt Ilija,§ š alcă njeki zače jar k
ješt unu d prorokurj karje majdată atrijit š sa tors
dăla morc."
20 A atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "A voj,
če zăčec činje sănt jo?"
Petar zače: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimi-
zov atrimjes!"
21 A Isusu lja zapovjedit s nu zăkă alu nimilja.
22 Azăs: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s
patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š
učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskă.
Mora s m umuară š aldă trje (3) zălje jo mora s fiuv
adrikat dăla morc."

Isusu zače k ălja karje vrja s l sljedjaskă mora s fije spreman s patjaskă
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

§ **9:19** Ilija – Vjez fusnota ăn 9,8.

23 Atunča Isusu azăs alu lumjej: “Akă njeko vrja
s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskă săngur
d jel, š tuată zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskă p
minje.*
24 K činje god vrja životu aluj s spasaskă, osă l
pjargă; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje,
osă l spasaskă.
25 Če koristjaštje alu omuluj akă dobidjaštje tot
pămăntu, ali pjardje săngur p jel?
26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji
mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osă am
rušunje kănd jo vinja ku slava amja š ku slava alu
Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svănt.
27 Punjec urjajke k istina je: njeki dăla voj karje
aiča stăc nusă muară păND nu vjadje cara alu Dimi-
zov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj (Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

28 Otprilike opt (8) zălje dăpă aja če lja zăs aja,
adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat
p djal s s ruađje.
29 Š păND Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a
cualjilje ja sjajit čisto albă.
30 Dăturdată, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku
Isusu. Ălja afost Mojsije š proroku Ilija.

---

* **9:23** Ăn cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredă pănla lok undje osă fije razapnjit. Kănd akoristit asta slikă, Isusu avrut s zăkă akă jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasă če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muară păntruv jel.

31 Sa pojavit ăn marje sjaj š arubit ku Isusu d
išjala aluj d pămăntusta,† karje Isusu uskoro osă
fakă ăn Jeruzalem s ispunjaskă voja alu Dimizov.
32 Păn d Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku
jel lja pukat somnu. Kăn d sa skulat, avizut marje
lumină karje vinje dăla Isusu š doj (2) omurj karje
astat pănglă jel.
33 Păn d Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dăla
Isusu, Petar azăs alu Isususluj, ali nič jel na štijut če
rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku
voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije,
š una alu Ilije."
34 Păn d Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja
prekrijit š alor irja frikă.
35 Dimizov lja rubit dăn oblak: "Ăsta je Bijatu alu
mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!"
36 Š kăn d jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej
atikut ăn zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če
jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dăn kupil (Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

37 Kăn d alta zuvă sa dat ăn zos dăpă djal, multje
lumje karje irja ačija avinjit la Isusu.
38 Dăturdată, njeki om ăntră multje lumje astri-
gat š sa rugat mult d jel: "Učiteljulje, ujtitje la bijatu
alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov.

---

† **9:31** d išjala aluj d pămăntusta – Ăn grčki original skrije: "d išjala aluj". Asta frază vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isususluj š uskrisnjala kašă marje djela d spasjală karje uskoro osă fije ostvarită. Arfi aja slično kašă išjala d zavjetu alu Bătărn, kăn d Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ăn Egipat.

39 Jakă, sufljet alu rov mult vorj l pukă š
dăturdată jel ănčapje s căpje. La runkă ăn grčurj š
ji pljika pjena p gură. Š nu l lasă pănă god skroz nu
l iscrpijaštje.
40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă,
ali na putut."
41 Atunča Isusu azăs: "Lumjo karje trijic ăn vri-
jamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost
ku voj atăta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kăt
mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!"
42 Š pănd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov
la duburăt š jel ančiput s s grčaskă. A Isusu alu
sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašă š alikujit p
bijatu š la dat la tatusov.
43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj (Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pănd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel
azăs alu učenikurlje aluj:
44 "Punjec binje urjajke če vu zăk: Još ucără
lumja osă predajaskă p minje, p Bijatu alu Omuluj,
ăn vlastu la dušmanji alji mjej."
45 Ali jej na štijut če jel avrut s zăkă. Aja značală
afost skuns dăla jej. Jej na putut s razumjaskă š lja
fost frikă s l ăntrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov (Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

46 Učenikurlje ančiput s raspravljaskă činje dăla jej
maj marje.
47 Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p
kupilu, š la pus pănglă jel.

48 Š Isusu lja zăs: “Činje ku drag primjaštje p
kupilusta păntruv minje, primjaštje š p minje. A
činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov
karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ăntră
voj toc, ăla je maj marje!”

Činje nuje păntruv voj, ăla je ku voj (Mk 9,38-40)

49 Ivan p asta azăs alu Isusuluj: “Gospodarulje,
noj avizut p njeko karje ăn lumilje alu tov zapovid-
jaštje alu sufljeti alji rovj s jašă d lumje. Noj amzăs
aluj s nu fakă aja daja če nuje učeniku alu tov kašă
če ištjem noj.”
50 Isusu azăs: “Nu branic! Akă njeko nu lukrjază
păntruv voj, jel atunča lukrjază ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pănd jel putujaštje ăn Jeruzalem

51 Kănd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu
ăn čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ăn
Jeruzalem,
52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glas-
nici apljikat š auntrat ăn sat ăn regija Samarija s ji
pripremjaskă če ji trjebje.
53 A ănklo lumja na vurut s l primjaskă daja če
pljika ăn Jeruzalem.‡

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pănglă aja undje trjebje s štujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjaskă alu Dimizov ăn hramula.

54 Kănd učenikurlje Jakov š Ivan auzăt k lumja ăn
Samarija na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje,
vrjaj s zapovidim s lja pringă foku dăn čerj?”§
55 A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan
s nu fakă aja.
56 Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ăn altu
sat.

Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu (Mt 8,19-22)

57 Pănd jej još pljika p drum, njeko azăs alu
Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.”
58 Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă š puji arje kujb,
a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”
59 Atunča Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă
minje!”
A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s
ăngrop p tatimjov.”*
60 Isusu ja zăs: “Las p morcă s gruapje p alor
morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă
d cara alu Dimizov.”

---

§ **9:54** Ăn zavjetu alu Bătărn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d čerj š lja uništit (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agăndit k je kašă proroku alu marje Ilija š agăndit k Dimizov vrja s fakă isto ăn asta situacije. * **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s gruapje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngruapă p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj.

61 Š još njeko zače: “Domnulje, viuv dăpă
tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku
ukućanji mjej.”
62 Isusu ja zăs: “Akă ănčepj s orještj ravno, a
t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ăn cara alu
Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p šaptjezăč š doj (72) učenikurj (Mt 11,21-27; 13,16-17)

1 Domnu Isusu dăpă aja akuljes ăntră jej
šaptjezăč š doj (72) alcă učenikurj* š atrimjes kătă
doj (2) s pljače la intja aluj ăn tot trgu š ăn tot loku
undje Isusu atribut s pljače.
2 Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: “Berba je marje,
ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu
Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimjată još maj
mult radnič ăn berbă.
3 Ănčipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj
kašă p vojilje ăntră lumje karje kašă lupurj.
4 Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje
sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec
vrijamja.
5 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo,
majdată zăčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ăn asta
kasă!’
6 Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru
ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la

---

* **10:1** šaptjezăč š doj (72) – Ăn njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezăč (70) učenikurj, aiča š ăn 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă š s ažutje alu lumje.

blagoslovit. Akă ănklo nuje om karje vrja miru ku
Dimizov, jel nusă primjaskă ăla miru ku karje voj
la blagoslovit.
7 Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja
kasă pănd fic ăn trgula š nu fic rušănošj s mănkăc š s
bjec aja če vu dă, k kum zăčem: Radniku azaslužăt
plata aluj.

8 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo vu prim-
jaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dă s mănkăc.
9 Likujic ănklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor:
'Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!'
10 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo nu vu
primjaštje, išăc la ulicilje aluj š zăčec:
11 'Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje
sa ljipit p pičuarje alu anuaštrje s vu upozorim p
kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu
Dimizov!'
12 Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije
majušurje alu lumjej ruavă dăn trg Sodoma‡ njego
alu lumjej dăn trgula!"

13 Isusu azăs: "Grjev vuavă, lumjo ăn trg Ko-
rozain! Grjev vuavă, lumjo ăn trg Betsaida! Akă
njeko afukut čudurj ăntră lumje pogană ăn trg Tir
š ăn trg Sidon§ karje jo afukut ăntră voj, jej već d
kănd s okrinja dăla rov. Adučja cualje hrapave š

‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništit k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ăn trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ăn Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapadno dăla Galileja akuma ăn južnom Libanonu.

šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu.*
14 Daja osă fije majušurje ăn zuvă d sud alu
lumje ăn Tir š ăn Sidon njego vuavă ăn Korozain
š Betsaida!
15 A voj, lumjo ăn trg Kafarnaum, voj sigurno
nusă vu drikăc pănla čerj samo daja če jo amfost
ăntră voj! Nu! Voj osă vu slubudjec ănklo undje
loku d kaznit.†”‡
16 Atunča azăs alu šaptjezăč š doj (72) učenikurj:
“Kănd njeko punje urjajke la voj, aja je kašă kum
punje urjajke la minje. Š kănd odbacaštje p voj
aja je kašă kum odbacaštje p minje. A kănd njeko
odbacaštje p minje aja je kašă kum odbacaštje p
Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezăč š doj (72) učenikurj s ăntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)

17 Kănd sa tors šaptjezăč š doj (72) d učenikurj la
Isusu, ku drag azăs: “Domnulje, čak š sufljeti alji
rovj askultă kănd lji zapovidim ăn lumje alu tov.”

---

* **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ăn činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažută Dimizov. † **10:15** ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multă vrijemje ăn trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multă lumje ăn trgula agăndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akă avut privilegije š prednost če atăta vorj auzăt d Isusu. Umjesto s primjaskă maj marje častu, Dimizov osă kaznjaskă p ălja karje nu s pokajaštje.

18 A Isusu lja zăs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum
akăzut d čerj ka sklipjala.§
19 Vidjec, jo amdat vuavă tuată săla š autoritetu
p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazăc šărpj š
škorpionurj.* Nimika vuavă nu puatje s naudjaskă.
20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti
alji rovj askultă, njego maj mult radujicăvă daja če
Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj.”†
21 Atunča Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Isusu
ku radostu š Isusu azăs alu Dimizov: “T slavjesk,
Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pămăntu, čaj
skuns istina d cara ata dăla lumje karje găndjaštje
k je mudri š mintošj š če pokazăštj aja alu lumje
karje kašă kupi karje vrjaj s ănvacă. Da, Tato, cije s
sviđaštje s fač aja aša.”
22 Atunča Isusu azăs: “Tata alu mjov ma dat tot
če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sănt jo,
Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ălja alu činje jo
odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

---

§ **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašă proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ăn vlastita službă aluj, a akuma š ăn služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šărpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šărpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašă ălja d karje učenikurlje rubjaštje ăn 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašă šărpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetă alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj – Doj trje odlomakurj ăn Biblije rubjaštje d knjiga ăn čerj ăn karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigă njekad s kjamă knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zăs s razumjaskă k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtă.

23 Maj ănklo, kănd afost săngur ku učenikurlje aluj,
š ja azăs: “Nurukošj ălja karje vjadje aja če vidjec
voj.
24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s
vjadă aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audă
aja če voj audjec, ali na uzăt.”

Isusu rubjaštje vorbă d om karje trijaštje ăn Samarije karje irja pljin d milă
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

25 Udată kănd Isusu ănvăca, njeki učitelj alu za-
konu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l
iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk
vječni život ku Dimizov?”
26 A Isusu ja zăs: “Če skrije ăn zakonu alu Mo-
jsije? Če tu razumještj če zače?”
27 Omu azăs: “Zakonu zače: ‘Vrja p Domnu,
Dimizov alu tov, ku tuată inima ata š ku tot sufljetu
alu tov š ku tuată snaga ata š ku tuatje mincilje alji
tjalje’✡ š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj săngur p
tinje.’ ”✡
28 Isusu ja zăs: “Binje ajzăs. Făj aša š osă primješt
vječni život.”
29 Ali omu avrut s s spalje,‡ š aša jel ăntrijabă p
Isusu: “D činje rubjaštje kănd zakonu zače ‘bližnji

✡ **10:27** ZakPon 6,5 ✡ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Ăn grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskă”. Ăn kontekstula, asta izjavă najvjerovatnije značaštje k ăsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskă p Isusu, s pokazaskă kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogučnost je k avrut s pokazaskă k askultă zakonu alu Dimizov, š akă nu sa ponašăt binje kătri tuată lumje. Ăn ăla slučaj aja puatje s s prevodjaskă kašă “Avrut s opravdjaskă ponašala aluj”.

alu mjov'?"

30 Isusu aodgovorit ku asta vorbă: "Njeki om
putuja dăn Jeruzalem ăn trg Jerihon š la napadnit
fărăčoši š alat tot dăpă jel, la butut š apljikat. Š p
omula alăsat s zakă skoro mort.
31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor.
Kănd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š
apljikat maj dăpartje.
32 Isto aša pănglă lokula avinjit atunča š levitu,
pomoćniku ăn Hram. Kănd la vizut, š jel la zaobiđit
š apljikat maj dăpartje.

33 Atunča njeki omu d regija Samarija§ trjače p
drumula. Kănd avizut p omula, ja fost žau d jel.
34 Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku
ulje š ku vinu* š ja ănvilijat ku trijanca. La drikat
atunča p magarac aluj š la dus ăn gostijonă š ănklo
anastavit s s pobrinjaskă d jel.
35 Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint†
alu gazdăj alu gostijonăj, š ja zăs: 'Brinjaštitje d
jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk kănd m
ănturča.' "
36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije:
"Če găndješt? Karje d ăštja trje (3) alu omuluj sa

---

§ **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez "Samarijanci" ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku ăn ăla pămănt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: "denari". Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”
37 Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja
pokazăt milă.”
Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel
afukut.”

Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija

38 Păn d Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putu-
jaskă kătri Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija
afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit
ăn kasa alu je.
39 Avut soră karje s kima Marija. Păn d Domnu
Isusu ănvăca, Marija šidja š punja urjajke.
40 A Marta afost mult zabrinută k mora s
pripremjaskă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s
žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat
săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!”
41 Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu
trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt
k trjebje.
42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba
amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla
ja.”

11

Isusu ănvacă d molitvă (Mt 6,9-13; 7,7-11)

1 Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Kănd azavršăt
ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azăs:
“Domnulje, ănvacă p noj s nji rugăm kum Ivan
karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”

2 Isusu lja zăs: “Kănd rugăc, zăčec: ‘Tato ăn čerj, s
s štujaskă lumilje alu tov asvănt. Aduj cara ata p tot
pămăntu.
3 Adă nuavă mănkarje karje trjebje tuată zuva
4 š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim
alu ălja karje grešaštje păntruv noj. Nu da s kidjem
ăn kušnje.’ ”
5 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Akă
plječ ăn ponoć la ortaku alu tov š ji zăč: ‘Adăm trje
(3) mălajurj,
6 k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv
nimik d mănkat!’, če osă zăkă ortaku?
7 Dali nusă zăkă: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ăn
kisă, a kupi je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c
dau!’
8 Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če
ješt ortak aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če
mult l rođ frzdă rušănje. Š osă zdja atăta kăt cije
trjebje.
9 Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov
š osă dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă
s vu dăškidje!
10 Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje
god kată, găsaštje. Činje god batje, uša s ji dăškidje.
11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kănd bijatu alu
vostru kată pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu!
12 Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal
voj ja da škorpijon? Nu!
13 Akă voj, karje ištjec rovj, štijec s dăc alu kupi
alu voštri bunje darurj, atunča kăt maj mult alu
vostru Tata ăn čerj osă darujaskă p Sufljetu alu
Svăntuluj alu ălja karje l ruagă?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

14 Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje
nu ja dat alu omuluj s rubjaskă. Kănd sufljetu alu
rov aišăt, omu arubit š mulc lumje sa mirat.
15 Ali njeki dăla jej azăs: "Jel putirjaštje sufljeti
alji rovj daja če ji žută Beelzebul,* karje je vladaru
alu toc sufljeti alji rovj."
16 A alci avrut s la puče ăn zamkă š akătat s idja
njeki znak kašă dokazu k Dimizov la trimjes.
17 A Isusu aštijut če găndjaštje, pa lja zăs: "Akă
lumja ăn ista cară s burjaštje ăntră jej, osă propan-
jaskă cara alor. Akă familija ăn ista kasă s burjaštje
ăntră jej, osă s raspadnjaskă familija alor.
18 Voj zăčec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p
sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ălja karje
je ăn cara alu Sotonăj s burjaštje ăntră jej. Kum
atunča cara aluj s rămăje?
19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje
p sufljeti alji rovj? Akă, kašă kum zăčec, jo putir-
jesk p sufljeti alji rovj ku săla alu Beelzebul, atunča
mora aja s fakă š učenikurlje alji voštri ku săla alu
Beelzebul. Sigurno nusă slažaštje. Učenikurlje alji
voštri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaštje săngur
păntruv jel.
20 Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku săla
alu Dimizov, atunča aja arată k la voj avinjit cara
alu Dimizov.

---

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l štuja d mult. Ăn vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă.

21 Kănd capăn omu karje arje bună oružije
păzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno.
22 Ali kănd l napadnjaštje maj capăn d jel, l
savladjaštje š ija tuată oružija ăn karje sa uzdit
dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku
lumja aluj.†
23 Ăla karje nuje ăn partja amja, jel je păntruv
minje; ăla karje ku minje nu strănđe vojilje, jel lji
putirjaštje."

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată
(Mt 12,43-45)

24 Atunča Isusu azăs asta vorbă: "Kănd sufljetu
alu rov jašă d om, lutjaštje p pustinje š kată lok s
odmorijaskă. Kănd nu l găsaštje, azăs săngur aluj:
'M tork ăn om ăn karje maj dată atrijit dăn karje
aišăt.'
25 Kănd sa tors, găsaštje k je omula kašă kasa
karje je čistită š uredna, ali guală.
26 Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufljeti
alji rovj još maj rov d jel, š toc untră ăn om š ăn
jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj
rov njego če irja maj dată njego ča pljikat sufljetu
alu rov."

Nurukošj ălja karje punje urjajke la Dimizov

27 Păn Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mu-
jarje d multă lumje astrigat: "Kum je binje alu
mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!"

---

† **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašă kum Isusu maj capăn om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capăn.

28 Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje
vorba alu Dimizov š askultă.”

*Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku
Jona, ali lumja nu vrja s krjadă
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)*

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu.
Atunča Isusu lja zăs: “Lumja ăn asta vrijamje‡
je rovj. Vrja s fak znak kašă dokazu k Dimizov
ma trimjes, ali nusă dobidjaštje ničunu znak osim
znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ăn
vrijamja alu prorokuluj Jonej§ kănd Dimizov la
spasăt dăla muartje.

30 Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku
alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov
la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje,
Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta
vrijamje.*

31 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu
pămăntuluj, carica karje d mult avladit p pămănt
alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntruv
lumje ăn asta vrijamje daja če ja avinjit d dăpartje

---

‡ **11:29** Lumja ăn asta vrijamje – Vjez fusnota ăn 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d događajula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă.

s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a
jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.
32 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu
pămăntuluj, lumja karje atrijit ăn trg Niniva osă
skuală š osă svjedočaskă păntruv lumja ăn asta
vrijamje daja če jej sa okrinit dăla rov alor kănd
Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj
marje d Jona!”

Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă

(Mt 6,22-23)

33 Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s
uaskundă ili s upuje dusu košară, već daja s upuje
p loku alu je aša kum toc karje utră s puată s vjadă
binje.‡
34 Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku
alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov
nuje bun, nu poc s vjez nimika.§
35 Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez,
već zapravo nu poc nimika s vjez.
36 Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d
tinje skuns, tot poc s vjez. Osă fije kašă če ješt ăn
sobă ku lampa karje c dă s vjez.”

---

‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov.

§ **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravăn tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravăn tuată tjela osă fije ăn tamă.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)

37 Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, njeki farizej
la kimat la jel akas s mălănče. Isusu auntrat š alat
loku la astal.
38 Isusu na spălat mănilje majdată njego če s
mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu
trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov.*
39 Aša Domnu Isusu ja zăs: "Voj farizeji ištjec kašă
lumja karje spală paru š găvanu samo da far, ali nu
čistjaštje prljavština dăn nontru, k spălăc mănilje, ali
inimilje alji avuaštrje zaista pljinje d pohlepă š d
rov.
40 Voj lumje karje na vjec fir ăn kap! Dimizov
karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dăn
nontru.
41 Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje
karje narje. Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu
Dimizov dăn nontru š da far.
42 Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov
zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštrje,
ali nu vu ponašăc pravedno nit vrjec p Dimizov.
Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje
stvarurj karje Dimizov azapovjedit.
43 Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne

* **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: "A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d mănkarje." Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d priljavštină š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano.

lokurj ăn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujală p ulic.

44 Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje spomenik karje nu arată k ănzos s nalazaštje mărmăntje.† Pa lumja umblă p ăštja mărmăntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov."

45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: "Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridješt!"

46 Isusu ja zăs: "Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă ăla teret.

47 Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašă sămănca avuastră karje d mult lja umurăt.

48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažăc ku sămănca avuastră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje!‡

49 Voj ištjec kašă pra tatilje alji voštri. Dimizov ăn mudrostu aluj majdată aštijut k osă fičec istje

---

† **11:44** mărmăntje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărmăntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă ăštja mărmăntilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvăcala alor š fiča aja če je zăča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja gruapje k avrut lumja s găndjaskă k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ănvăca, če dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje.

stvarurj. Jel azăs: ‘Osă trimjet la jej p prorokurlje
š p apostoli, a jej p njeki d jej osă muarje, a p alcă
osă putirjaskă.’
50 Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k
je dăvină lumja ăn asta vrijamje d tuată muartje
alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kănd je
pămăntu.
51 Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot
proroku, dăla Abel pănla Zaharija, p karje la
umurăt ăn Hram ăntră svetište š žrtvenik.§ Istina je,
Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ăn asta vrijamje!
52 Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije!
Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d
cara alu Dimizov.* Săngurj nu untrăc ăn cara alu
Dimizov š nu dăc nič alu ălja karje kată s untrje.”
53 Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji
d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala
s navaljaskă p jel š azahtjevit s odgovorjaskă p
multă vorbje.
54 Jej pokuša s la pučje ăn zamkă ăn nješto če
aputja s zăkă s l puată s l optužaskă.

12

§ **11:51** Ăn povijesti alu židovilor majdată d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20).

* **11:52** Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašă k je ăn kasă ăn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utră, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcă s l upoznajaskă.

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă
(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

1 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la
Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată
njego če osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu
učenikurlje aluj: "Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje
trje fălč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ăntră
lumje kaşă germa karje s proširjaštje ăn mălaj.
Păzăcăvă s nu fic kaşă jej ku trje fălč.
2 Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije
otkrivit š tot čije tajna osă sa audă pănglă toc.*
3 Da, ăn zuvaja če god njeko azăs ăn tamă osă
saudă la lumină š tot če njeko ašaptit ăn sobă kisă
osă razglasaštje p krov† s audă toc!

4 Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec
frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali
dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă!
5 Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec
frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu
muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel
avjec frikă!

6 Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj
(2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej.

---

* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kaşă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s štije toc d čija jej zapravo găndjaštje.

† **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă važne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică.

7 Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje
vrabacurj. Dimizov štije čak š kăt avjec păr p kap.
Daja na vjec frikă!
8 Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja
alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d
jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu
Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije.
9 Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s
odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk
la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje
mije.
10 Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje,
Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu
ăla karje uvridjaštje p Sufljetu alu Svăntuluj‡ nusă
oprostjaštje.
11 Kănd jej aduče p voj la sud ăn sinagogă, la intja
alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zăčec
vuavă ăn obrană
12 daja če p voj Sufljetu alu Svăntuluj ăn ăla tren
osă ănvacă če s zăčec."

Isusu ănvacă k nu trjebje s t uzdještj ăn bugacije

13 Unu om dăn ată̆ta lumje azăs alu Isusuluj:
"Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskă ku minje
imanja karje adobidit če tatimjov nja lăsat."
14 Isusu ja zăs: "Omulje, činje p minje ma pus s
sudjesk š s podiljesk ăntră voj?"
15 Atunča azăs alu toc: "Păzăcăvă š nu dopustic
alu bilo d karje lakumije s utră ăn inima avuastră,
k život nu s sastajaštje ăn aja če posjeduještj."

‡ **12:10** ăla karje uvridjaštje p Sufljetu alu Svăntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istină d Dimizov š d Isusu karje Sufljetu alu Svăntuluj ji otkrijaštje.

16 Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Alu unu
bogataš binje arodit pămăntu.
17 Bogatašu agăndit: ‘Nu štiuv če s fak daja če nam
nič u lok atăta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’
18 Atunča azăs: ‘Štiuv! Dubor p skladištilje
abătrnje š osă fak maj marje š ănklo osă puj š gruvu
š tuată imovina amja.’
19 Atunča osă zăk săngur mije: ‘Jakă, am ăn
skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmur-
jesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’
20 Ali Dimizov ja zăs: ‘Omulje tu karje naj mincă!
Još d sară osă c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje
s pripadnjaskă tot aja čaj străns d tinje?’
21 Omu karje narje mincă je ăla karje strănđe
bugacija p pămănt, a nuje bugat ăn vojki alu Dimi-
zov.”

Nu brinicăvă
(Mt 6,25-34)

22 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Daja vu
zăk: Nu brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic,
če s mănkăc, nič kum s ănviljic tjala avuastră, če s
ănbrkăc!
23 K životu maj važniji d mănkarje, š tjela d cualje.
24 Ujtacăvă la gavranurj! Nit sijaštje, nit adună,
nit arje skladištje nit kolibă. A Dimizov ipak s
pobrinjaštitje d jej. A voj vridic maj mult alu
Dimizov d pujurj!
25 Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s pro-
dužaskă životu čak š unu sat?
26 Daja če nu putjec s fičec nič aša mikă stvar,
dăče vu brinic d bilo čaja?
27 Ujtacăvă la frorj ăn polje kum krjaštje! Nu s
mučaštje aša s fakă cualje. A ipak nič caru Salomon

karje afost maj bugat š maj capăn caru ăn Izrael na fost ănbrkat aša măndru kašă unu d fruarjasta.
28 Atunča akă Dimizov aša ănbrakă frorji karje krjaštje ăn polje karje jaštje astăz, a već minje s arunkă ăn fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskă d voj? Voj lumjo karje aša d pucăn kridjec!
29 Nu kătăc če osă mănkăc š če osă bjec š nu vu uznemiric d aja.
30 K Tata alu vostru ăn čerj štije k tot asta vuavă trjebje. Nu fic kašă lumja alu pămăntusta karje samo aja kată.
31 Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja če vuavă trjebje.
32 Navja frikă, amikă stada,§ k Tata alu vostru ăn čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj.
33 Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fičec, osă avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kašă k avjec saku ku banji karje nikad nusă ajbje rupă ăn ja. P čerj nuje lupovj karje vuavă afura stvarurlje š nuje găgj karje amănka cualjilje avuaštrje.
34 Inima avuastră uvjek osă fije ănklo undje je bugucija avuastră.”

Isusu ănvacă p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pămăntuluj
(Mt 24,45-51)

---

§ **12:32** amikă stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašă če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ălja karje s uzdjaštje ăn jel.

35 Isusu azăs: “Uvjek fic spremic, kašă argatu
karje ănbrkat ăn radne cualje aluj š alu činje je
lumina prinsă tuată nuaptja.
36 Da, fic kašă argatu karje štjaptă p gospodaru
aluj karje apljikat ăn svatovj š kănd gospodaru
ažunđje akasă š batje la ušă, odma diškidje uša.
37 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă
ăntručala alu gospodaruluj k jel osă lji nagrad-
jaskă. Istina je zăk vuavă, gospodaru osă ănbračje
cualjilje alu argatuluj, osă lji zače s šagă la astal š
săngur osă lji poslužaskă.
38 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă
ăntručala alu gospodaruluj, čak š akă jel vinje ăn
ponoć ili maj ănklo.

39 Ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu
kasăj štija kănd vinje lupovu, na dopustja alu
lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj.
40 Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu
Omuluj, osă viuv kănd voj numă očekujic.”

41 Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta
vorbă nuavă alu učenikulor ili alu toc?”

42 Domnu Isusu ja zăs: “P činje găndic k gospo-
daru osă puje s upravljaskă ku altje argac ăn kasa
aluj š s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je
argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š
mudar, dali nuje?
43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s
ănturča akas, s găsaskă k vjerno š mudro upravljit
ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel!
44 Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravl-
jaskă ku tuată imanja aluj.

45 Ali če osă fije akă argatula găndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržăt p drum š nusă ăntuarčje d mult’, š
ančiput s bată p argacă š p argatilje, mult mălănkă
š bja š s ămbată?
46 Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn
zuvă ăn karje jel nu l očekuja š ăn vrijamje karje
jel nu štije. Gospodaru osă l taje p komadurj š osă
l trimjatje ănklo undje mora s pljače toc karje nu
krjadje.
47 Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali
nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če
gospodaru azăs, osă fije luvit ku multje udaracurj.
48 A argatula, karje na štijut aja če gospodaru
avrut, a afukut nješto d čaja azaslužăt bătaje osă
fije luvit ku pucăn udaracurj. Dăla tot ăla alu
činje Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel osă kată
mult. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult apovjerit,
Dimizov dăla jel osă čarje mult.”

Isusu ănvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel (Mt 10,34-36)

49 Atunča Isusu azăs: “Avinjit s aduk sudu alu
Dimizov p pămănt, kašă foku.* Mult vrjauv s fije
već aprinsă.
50 Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika
nu m spričaštje pănd god nu završa asta vrijamje d
patjală!

---

* **12:49** foku – Foku ăn Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Ăn amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čije rov dăla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit săla alu Sotonăj ruavă š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujaštje odvajală ăntră ălja karje p Isusu sljedjaštje š p ălja karje je dušmanji aluj.

51 Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pămănt?
Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelă
ăntră lumje.
52 Păn̑d akuma, akă ăn una kasă jaštje činč (5)
lumje, osă podiljaskă unu păntruv altu. Doj (2) osă
fije ku minje, a trje (3) osă fije păntruv minje.
53 Članurlje alu familjije osă podiljaskă unji
păntruv alc. Tata osă fije păntruv bijat š bijatu
osă fije păntruv tată, mama păntruv fată š fata
păntruv mamă, suakra păntruv noră š nora păntruv
suakră.”

Isusu ănvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kăn̑d
opazăc k d zapad dăla more s nakupjaštje njegri
oblakurj, odma zăčec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje.
55 A kăn̑d suflă văntu dăla jug voj zăčec: ‘Osă fije
zăpuk!’ š jaštje zăpuk.
56 Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pănglă voj
če s dogodjaštje p pămănt š p čerj š s protumačic
znakurlje karje ănklo s vjadje. Dače atunča nu
putjec s protumačic događajurlje karje promatric
aštja zuvje kăn̑d săn̑t jo ku voj?†
57 Š dače nu putjec s prepoznajic čije binje d
fukut?
58 Păn̑d ku omu karje păntruv tinje plječ la sud,
pokušaštje, majdată njego če s fije kasno, s t dogov-
orješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s

† **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu ăla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pămăntu.

stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskă
š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ăn
kisuarje.
59 Istina je: nusă ješ d ănklo pănd god nu isplatja
tuată datorija ata, pănla zadnja kovanică."‡

13

Isusu ănvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

1 Ăn vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja
rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka
lumje d regija Galileja s lji muară pănd duča žrtvă
ăn Hram ăn Jeruzalem.
2 A Isusu lja zăs: "Dal găndic k lumja d regija
Galileja aša afost umurăc daja ča fost grešni maj
mult d toc alcă lumje ăn regija Galileja?
3 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla
grešală, š voj isto osă propanic!
4 Š če găndic d ăštja optsprjače (18) p karje sa
duburăt kula ăn Siloam ăn Jeruzalem š lja murăt?
Dal găndic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja
ăn Jeruzalem?
5 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla
grešală, š voj isto osă propanic!"

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

6 Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: "Njeki om
avut smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja
ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja
ničuna smokvă.

‡ **12:59** Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel.

7 Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d
vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje
plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dače s
iscrpjaskă pămăntu?’
8 A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă
surp š osă puj păngl ja gnoju.
9 Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă
smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’ ”

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

10 Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă.
11 Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost
optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufača bul-
navă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravl-
jaskă.
12 Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs:
“Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!”
13 Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja
dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimi-
zov.
14 Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt.
Agăndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja
če likuja ăn sămbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6)
zălje ăn duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje
s lukrizăm. Ăn zuviljalja vinjic s likujic, a nu
sămbătă!”*
15 Domnu Isusu ja zăs: “Voj lumjo karje avjec du-
avă licje! Š voj lukrizăc sămbătă. Toc voj dizljigăc
ăn sămbătă p volu ili p magaracu š l skutjec dăn
štală la apă s bja, dal nu?

---

* **13:14** Vjez fusnota ăn 6,7.

16 Asta mujarje karje je sămănca alu Abraham
karje Sotona acănăto ljigată optsprjače (18) d aj.
Dal stvarno găndic k na atribut s fije dizljigată ăn
sămbătă dăla asta buală ku karje irja ljigată?”
17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc
dušmani aluj, a toc alcă sa radujit d čudurj karje
afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašă sămănca mikă karje krjaštje š germa karje s širjaštje
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

18 Isusu azăs: “Kum izglidjaštje cara alu Dimi-
zov? Ku čaja s ju usporidjesk?
19 Cara alu Dimizov je kašă sămănca mikă alu
gorušice† karje omu asadit ăn baštjava aluj. Aja
krjaštje marje kašă ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje
ăn krăči aluj.”
20 Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu
Dimizov?
21 Aja je kašă germa karje mujarja alato š
amišăto ăn marje količină‡ d pjelm păn d tot zolu nu
sa drikă.”

Isusu ănvacă k je grjev s untrje ăn cara alu Dimizov
(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

22 Isusu putuja ăn Jeruzalem. Păn d triča p trgurj
š p saturj š p drum ănvăca,

---

† **13:19** sămănca mikă alu gorušice – Kănd Židovi avrut s opisaskă
nješto jako mik, obično koristja asta poslovică karje rubjaštje k je aja
kašă sămănca alu gorušica. Obično krjaštje ăn marje grm pisti unu
metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količină
– Ăn grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavăzăč š činč
[25] kilje).

23 njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov
samo osă spasaskă pucăn lumje dăla sud?”

Isusu azăs:
24 “Cara alu Dimizov je kašă kasa karje arje ušă
strămtă. Trudicăvă s untrăc p ja. Istina je, mult
lumje vrja s untrje, ali nusă puată.
25 Kănd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis
uša, nusă kutizăc s untrăc. Atunča osă stăc afar
š osă bătjec la ušă. Osă zăčec: ‘Domnulje, diškidje
nuavă!’ A jel osă zăkă: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje
vinjic.’

26 Atunča osă rubic: ‘Noj ku tinje amănkat š abut,
š tu nji ănvăcaj p trgurje alji noštri!’

27 A jel vuavă osă zăkă: ‘Nu štiuv činje ištjec š
dundje vinjic. Fuđic dăla minje, toc voj lumjo karje
fičec rov!’

28 Ănklo osă plănđec š osă škrcijic d dinc ăn tugă
kănd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc
prorokurlje la gozbă ăn cara alu Dimizov, k voj
săngurj afost putiric.
29 Š osă vije lumja d tuatje părc alu pămăntuluj,
čak š ălja karje nuje Židovj, š osă mălănče la gozbă
ăn cara alu Dimizov.
30 Jakă njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj
mič osă fije atunča maj marje, a njeki karje akuma
s smatrjaštje k je maj marje osă fije atunča maj
mič.”

Isusu plănđe p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)

31 Ăn vrijamaja, kănd Isusu azavršăt ku vorba,
avinjit la jel njeki farizeji š azăs alu Isusuluj: “Fuđ
da ača daja če Herod§ vrja s t muarje!”
32 A Isusu lja zăs: “Fuđic š zăčec alu aja lukavăj
lisicăj: ‘Jakă, jo osă putirjesk p sufljeti alji rovj
š likujaskă astăz š mănje š aldă trje (3) zălje osă
dovršăsk lukru alu mjov.’
33 Da, astăz, mănje š dăpă mănje mora s nas-
tavjesk p drum. Dali nuje aja ăn Jeruzalem undje
umuară p tot proroku? Kum aputja s mor bilo
undje altu?
34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj
p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ălja karje
Dimizov atrimjes la tinje! Kăt vorj avrut s străng
p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje
dusu ja, ali tu nu ma dat!
35 Dimizov osă napustjaskă p tinje.* Istina je,
nu maj m vjez više tot pănd nu vinje vrijamja
pănd god nu zăčec: ‘Blagoslovit ăla p karje Domnu
atrimjes!’ ”✡

14

Isusu likujaštje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

1 Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu
vođe alu farizejulor s mălănče. Toc karje afost ăn
kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă.

---

§ **13:31** Herod – Vjez fusnota ăn 3,1. * **13:35** p tinje – Ăn grčki original skrije: “kasa avuastră”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništit šaptjezăč (70). aj majdată d Krist. ✡ **13:35** Ps 118,26

2 Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje
avut apă ăn jel.
3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu
alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskă ăn
sămbătă ili nu?”*
4 Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje
bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.”
5 A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje
ăn puc ăn sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno
odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!”
6 Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă

7 Păn d Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej
avrut s kuljađje maj bunj lokurj la domačin. Daja
Isusu lja spus asta vorbă:
8 “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok
la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje?
9 Ăla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă:
‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj
š s plječ la zadnji lok š osă fi sramotit.
10 Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă,
njego ja zadnji lok. Atunča kănd ăla karje ta kimat t
vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la
maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja
karje je la gozbă.
11 Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla
karje săngur p jel ponizaštje osă fije adrikat.”
12 Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat:
“Kănd kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu

* **14:3** Vjez fusnota ăn 6,7.

kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič
komšiji alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c
ăntuarčje zajamu.
13 Njego kănd fač gozbă kjamă š p lumja karje je
sărač, invalidj, p ălja karje nu puatje s umblje š p
lumja vuarbă
14 karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă
zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimi-
zov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s
uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc."

Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov (Mt 22,1-14)

15 Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la
astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs:
"Blago alu tot ăla karje osă mălănčj la gozbă ăn cara
alu Dimizov!"
16 Isusu ja zăs: "Njeki om afukut marje gozbă š
akimat p mulc lumje.
17 Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu
aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je
gata. Vinjic!'
18 Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije.
Unu azăs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivă
š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprost-
jaštjem.'
19 Altu azăs alu argatuluj: 'Amkumprat činč (5)
parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d
tinje, oprostjaštjem.'
20 Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: 'Akuma ma
surat, š daja nu pot s viuv.'
21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja
če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu

argatuluj: ‘Fuđ odma p larđj š p uskje ulic ăn tot
trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă,
š p ălja karje nu puatje s umblje.’
22 Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje,
amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’
23 Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn
trg š kată p drumurj š p stazje š natirjaštilje s vije s
m napunjaskă kasa.
24 Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă
mălănk nimika d gozba amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

25 Pănd Isusu anastavit drumu aluj ăn Jeruza-
lem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrinit
š azăs alor:
26 “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s
fije učeniku alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult
njego p minje. Ăn usporedbă ku ljubavu aluj kătri
minje, jel mora s mrzaskă š p tatusov, p mumusa, p
mujarja, p kupi, š p fracă, p surorilje, čak š p životu
aluj.
27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakă dăpă minje,
nu puatje s fije učeniku alu mjov.†
28 Akă njeko dăla voj vrja s sagradještj kulă, nusă
šăz prvo š s procinještj kăt kuštjaštje s vjadă arje
dăstul banj s u završaskă?
29 Inače možda osă c nistanjaskă banj dăpă aja
če završăštj samo temelju, a atunča toc karje aja
vjadje osă rădă d tinje.

† **14:27** Vjez fusnota ăn 9,23.

30 Osă zăkă: ‘Ăsta om ančiput s gradjaskă, a na
putut s završaskă!’
31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă ăn
rat ku altu car, akă na găndit dal puatje s pobid-
jaskă? Dal prvo nusă s sastajaskă ku savjetnici
aluj š s rubjaskă ku jel dal puatje ku aluj zjače mij
(10.000) d vuastje s savladjaskă p ăla karje p jel
vinje ku duavăzăč mij (20.000) d vuastje?
32 A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p
altu car, osă trimjată p poslanikurlje la dušmanu
aluj pănd je još maj dăpartje. Osă ăntrjabje p altu car
če vrja dăla jel s puată s fije miru ăntră jej.
33 Isto aša, găndic d cjenă s m sljedic. Nimilja dăla
voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akă nu lasă tot
če arje.
34 Ălja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašă
sarja. Sarja je bună, ali akă apurdut okusu, če osă
fač jar s fije bună?
35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje.
Aja nuje bun d pămănt, a nuje bun čak š d hrpă d
biljigarj. Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje
urjajke š s razumjaskă!”

15

Isusu rubjaštje vorbă d vuaje karje sa purdut (Mt 18,12-14)

1 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcă grešnikurj
vinje la Isusu kum apunja urjajke la ănvăcala aluj.
2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije
prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak
š mălănkă ku jej!”
3 Isusu d aja arubit asta vorbă:

4 “Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š
pjardje una dăla vuaje, če osă fakă? Dal nu lasă
nuavăzăč š nuavă (99) p pijană š s pljače s ukatje
š p aja una karje apurduto păND nu ugăsaštje?
5 Sigurno! Š kănd ugăsaštje, upunje p umirje tot
vjasăl
6 š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komšiji
š lji zače: ‘Veseljcăvă ku minje! Angăsăt p vuaja
karje sa purdut!’
7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d
unu grešnik karje s okrinjaštje dăla grešală njego
d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni
š već sa okrinit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

8 Atunča Isusu azăs: “Također, akă njeka mujarje
arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če
osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s
ukatje binje?
9 Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijatelji-
cilje š p komšinicilje š zače: ‘Veseljcăvă ku minje!
Angăsăt banji karje apurdut!’
10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj
s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la
Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

11 Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om
karje avut doj (2) fičorj.
12 Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv
talu alu mjov d imanja ata akuma majdată če osă

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ăn grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnică.

morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr
fičor adat talu aluj.
13 Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr
avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ăn
alta državă š ănklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje
banji p jel.
14 Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ăn pămăntula
karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălănčje.
15 Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje
afost stanovniku alu pămăntula p karje atrimjes ăn
pijană s păzaskă porči.†
16 Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănčje
mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja
dat.
17 Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča
fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d
tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d
mănkat, a jo aiča mor d fuamje!
18 Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk:
‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje.
19 Nu sănt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.
Mărog d tinje, primjaštimă s lukrjez la tinje ka
radniku alu tov.’
20 Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još
irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga
la jel, la zagrlit š la surutat.
21 Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimi-
zov š păntruv tinje! Nu sănt više vrjedan s mikjem
bijatu alu tov.’

---

† **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănčje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušănje s ranjaskă p porči.

22 Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec
aljina,‡ aja karje maj măndră, š l brkăcălej! Punjec
aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje!
23 Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim
gozbă š s nji veselim.
24 Daja če ăsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma
je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s
s veseljaskă.
25 D vrijamaja fičoru maj bătărn alukrizat ăn
polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la
kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă.
26 Akimat la jel p unu d argat s ăntrjabje če s
dogodjaštje aja.
27 Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat
s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa
tors bijatu viuv š zdravăn.’
28 Ali maj bătărn fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje
ăn kasă. Aša tatusov aišăt afar s s ruađje mult d jel
s utră ăn kasă.
29 A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š
nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad
nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji
mjej.
30 Ali kănd sa tors ăsta bijatu alu tov karje ku
prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje
maj bun mjel š aprididit gozba d jel!’
31 Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno
ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije.
32 Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja
če ăsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja

‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn važne događajurj.

purdut, a akuma je găsăt!' ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

1 Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: “Afost
unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja
ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bo-
gatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj.
2 Bogatašu akimat la jel p omula karje upravl-
jaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi
fač? Nu poc više s upravlještj ku bugacija amja.
Pripremjaštje papirulje ăn karje skrij tuată imanja
amja š činje če dugujaštje.’
3 Upravitelju p aja azăs săngur aluj: ‘Gospodaru
osă m lasă. Kum akuma osă priživjesk? Nu sănt
capăn s surp, š m rušănje s prosăsk.’
4 Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă
fak aša k lumja osă m primjaskă ăn kasă alor š s
pobrinjaskă d minje.
5 Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu
gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kăt ješt datorj alu
gospodaru alu mjov?’
6 Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’
Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k
ajzăs k osă platještj usută (100). Săz š majdată
skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje
duguještj p činzăč (50).’*
7 Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu
datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d košarje d

* **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje.

gruv.' Upravitelju ja zăs: 'Jakă računu p karje skrije
k ajzăs k osă platješt usută (100). Šăz š majdată
skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje
duguješt p optzăč (80).'†
8 Kănd gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni
upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.
Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult
snalažljivi pănd s pripremjaštje d životu alor ăn
pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje
karje trijaštje ăn lumină pănd s pripremjaštje d
životu alor p pămănt karje vinje.‡
9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu
pămăntusta s ažutăc alu alcilor š steknic ortačj ăn
čerj. Atunča kănd osă fic morc š lăsăc bugacija alu
pămăntusta, osă primjaskă p voj ăn vječna kasă.
10 Činje god je vjeran ăn mič stvarurj, osă fije
vjeran š ăn maj marj stvarurj, a činje god je
nepošten ăn mič stvarurj, osă fije nepošten š ăn maj
marj stvarurj.
11 Akă nu ištjec vjerni ăn bugacija alu
pămăntusta, činje osă vu dja bugacije p čerj?

---

† **16:7** Usută (100) d košarje ... optzăč (80) – Asta je nježe 20.000 d kilje š nježe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pănd s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje – Ăn grčki original skrije: "k kupi d vrijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină." "Kupi d vrijamjasta" rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje ("kupi d lumină") k păzaštje p jej ăntră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ănvacă dăla jej k trjebje s s pripremjaškă d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akă mudro koristjaštje bugucija karje arje ăn životu alor p pămănt.

12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če
pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja
če vuavă osă pripadnjaskă?
13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2)
gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja,
ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă.
Nu putjec s služăc š alu Dimizov š alu bugacije."
14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus
urjajke š sa ljigat d Isusu.
15 Atunča Isusu lja zăs: "Voj la intja alu lumjej
fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inim-
ilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatrjaštje k je bun,
aja Dimizov smatrjaštje k nu vridjaštje nimika."

Zakonu š cara alu Dimizov (Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

16 "Pănla vrijamjaja kănd avinjit Ivan karje
bătjază, Dimizov arătat planu aluj pisti Zakonu alu
Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da
tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov š
nagovorim tuată lumje s untrje ăn jel.
17 Tot čije skris ăn Zakon osă s ispunjaskă. Maj
ušurje osă nistanjaskă čerju š pămăntu njego s nu s
ispunjaskă š maj mikă slovă d Zakon.
18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje
š s suară dăpă alta fače preljub, š činje god s suară
dăpă mujarje karje irja rastavită fače preljub."

Isusu rubjaštje vorbă d bogataš š d sărak

19 Isusu arubit asta vorbă: "Afost unu bogataš
karje s ănbrka ăn skumpje cualje, š tuată zuva
amănkat maj bună mănkarje.
20 A pănglă uša aluj azukut săraku karje sa kimat
Lazar, karje afost pljin d čirurj.

21 Lazar afost ată̆ta flă̆mă̆nd k avrut s mă̆lă̆nčje
čak š puškă̆ji karje kă̆dja dă̆pă̆ astal alu bogatašuluj.
Još maj rov, vinja kă̆nji š linđja čirurlje aluj.
22 Una zuvă̆ amurit să̆raku š anđeli la dus pă̆nla
lok d čast pă̆nglă̆ Abraham.§ Maj ă̆nklo amurit š
bogatašu š la ă̆ngrupat.
23 Š bogatašu apljikat ă̆nklo undje loku d kaznit.*
Pă̆nd s muča, sa ujtat ă̆n sus, š avizut d dă̆partje p
Lazar ku Abraham.
24 Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilu-
jaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskă̆ vrhu alu
đajštiluj ă̆n apă̆ š s vije aiča s m ričaskă̆ ljimba daja
če mult patjesk ă̆n fokusta!’
25 A Abraham ja zăs: ‘Bijatu alu mjov, dă̆tje d
gă̆nd k tu ajdobidit bunje stvarurj pă̆nd atrijit p
pă̆mă̆nt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješă̆t, a tu
t mučeštj.
26 Osim d aja, ă̆ntră̆ noj jaštje marje provalije.
Ă̆lja karje avrja da iča s trjakă̆ la voj nu puatje s
fakă̆ aja, a nič d partja avuastră̆ karje avrja s vije
la noj nu puatje s trjakă̆ aiča.’
27-28 Bogatašu ja zăs p aja: ‘Tato Abrahame, am
činč (5) frac. Mă̆rog d tinje, trimjată̆lă̆j atunča p

§ **16:22** pă̆nla lok d čast pă̆nglă̆ Abraham – Ă̆n grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbă̆ koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arată̆ k Lazar afost bliski ă̆n zajedništvo ku Abraham, ku să̆mă̆nca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă̆ vjerovatno arazumit k je Lazar pă̆nglă̆ Abraham la marje gozbă̆ p čerj, kă̆nd tot narodu osă̆ slavjaskă̆ vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29).

* **16:23** ă̆nklo undje loku d kaznit – Ă̆n grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

Lazar ăn kasa alu tatimjov s lji opominjaskă s nu
vije jej ăn lokusta undje trpjesk marje mukă.'
29 Ali azăs Abraham alu bogatašuluj: 'Nu vrjauv.
Fracă alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje
karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskă.
Trjebje alor s krjadă š s okrinjaskă dăla rov!'
30 A bogatašu ja zăs: 'Nu vrja, tato Abrahame! Ali
akă lji vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla
rov.'
31 Ali Abraham azăs alu bogatašuluj: 'Akă nu kr-
jadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusă s uvirjaskă
čak š akă njeko s skuală dăla morc.' "

17

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s nu navadjaskă p alcă s grešaskă š s oprostjaskă alu alcilor karje grešaštje păntruv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Lumja
sigurno osă fakă stvarurj d karje p alcă navad-
jaštje p grešală. Ali grjev alu toc karje natirjaštje
p njeko altu s grešaskă.
2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ăn apă
ku marje buluvan* pănglă găt, njego s navadjaskă
p grešală p una dăla maj mik om.
3 Pa păzăcăvă če fičec. Akă grešaštje još unu dăla
učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š
jartăj akă s okrinja dăla grešală aluj.

---

* **17:2** marje buluvan – Ăn grčki original skrije: "mlinski buluvan", karje afost d sus dăla doj (2) marje ravne buluvanj karje măčinja gruvu ăn pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupă ăn mižlok ăn karje s turna gruvu.

4 Čak š akă d šaptje (7) vorj p zuvă grešaštje
păntruv tinje š šaptje (7) vorj s ăntuarčje š prizna-
jaštje aja ča fukut k nuje binje, jartăj!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj d snagă alu vjerej š jej trjebje s ji služaskă ponizno

5 Atunča apostoli azăs alu Domnuluj Isusuluj:
“Ažutănje s kridjem maj mult!”
6 A Domnu Isusu lja zăs: “Akă avjec vjeră atăta
pucăn kašă sămănca alu goruščică, aputja s zăčec
alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pămănt š
posadjaštitje ăn apă’, š apunja urjajke la voj.
7 Zăčem k njeko dăla voj arje argat karje lukrjază
ăn polje ili s brinjaštje d voj. Kănd argatu s ăntuarčje
d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vină akuma, šăz š
mălănkă’? Nu ji zače!
8 Umjesto aja, osă zăkă gospodaru aša: ‘Prired-
jaštjem vičera! Dăzbrakitje š poslužaštje p minje ku
mănkarja š ku bjarja! A kănd jo završa, poc tu s
mălănč š s bjaj.’
9 Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji
zahvaljaskă daja ča fukut aja če irja azapovjedit
aluj? Nu!
10 Aša š voj, kănd fičec aja tot če vuavă Dimizov
azapovjedit, zăčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu
zaslužăm pohvalje k samo fičem dužnost alu nos-
tru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje buală p pjalje

11 Pănd Isusu još uvjek pljika kătri Jeruzalem
š putuja pănglă granică alu regije Samarije š alu
regije Galileje,

12 avinjit pănla njeki sat. Pănd untra ăn sat, la
vizut zjače (10) lumje karje avja gubă, zarazna
buală p pjalje.† Jej astat majdăpartje
13 š ančiput s striđje dăn tot glasu: “Isusulje,
gospodarulje, smilujaštitje p noj!”
14 Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: “Fuđic
š pokazăcăvă la popje s puatje jej s vu
pregledjaskă!”‡ Pănd apljikat kătri popje, sa likujit
d gubă.
15 Kănd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š
aslavit p Dimizov p tot glasu.
16 Akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri
pămănt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.§
17 P aja Isusu antribat p ălja karje afost ku jel:
“Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje
ălja alanc nuavă (9)?
18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov
jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?”
19 A alu omula atunča Isusu azăs: “Skual š fuđ.
Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osă vije kănd jej nu očekuja
(Mt 24,23-51)

20 Ăn una zuvă farizeji antribat p Isusu: “Kănd
vinje cara alu Dimizov?”

---

† **17:12** gubă, zarazna buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27.
‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). § **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ăn rječnik.

Isusu lja zăs: “Omu nu puatje s predvidjaskă
kănd vinja cara ăn znakurj karje promatrjaštje.
21 Lumja nusă puată s zăkă: ‘Jakălăj aiča je!’, ili:
‘Jatălăj ănklo je!’ Jakă cara alu Dimizov akuma
ăntră voj.”
22 Atunča alu učenikurlje aluj azăs: “Vinje vri-
jamja kănd s fic žaljnič s vidjec zuva kănd jo, Bijatu
alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusă putjec.
23 A lumja s vu zăkă: ‘Jatălăj ănklo je’, š: ‘Jakălăj
aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpă jej s m kătăc.
24 K kum š toc vjadje munja kănd s pojavjaštje
aša s fije ăn zuvaja kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m
pojavjesk.
25 Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja ăn
asta vrijamje trjebje s m odbacaskă.”
26 Š isto aša, kum afost ăn zuvilje kănd Noa afost
viuv š aša osă fije ăn zuvilje majdată kănd jo, Bijatu
alu Omuluj, osă m pojavjesk:
27 Kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s s
ănsuarje š s miritje, tot pănla zuvă kănd Noa auntrat
ăn marje brod.✡ A atunča avinjit potopu š p toc lja
uništit karje na fost ăn marje brod.
28 Š isto aša kum afost ăn zuvilje kănd Lot afost
viuv:✡ lumja ăn asta regija kašă uvjek nastavja s
mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskă
pămăntu š s gradjaskă.
29 Ali ăn zuvaja kănd Lot aišăt dăn trg Sodoma
ăn karje atrijit, atunča dăn čerj foku ku buluvanji

---

* **17:22** s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ăn grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”.
✡ **17:27** Post 7,6–24 ✡ **17:28** Post 19,1–29

karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată
lumja ăn aja regija.
30 Isto aša osă fije š ăn zuvă kănd osă m pojavjesk
jo, Bijatu alu Omuluj.
31 Činje god ăn zuvaja p krovu alu kasăj,† a
stvarulje alor je ăn nontru, s nu s dja ăn zos ăn kasă
la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje ăn pijană, s nu
s ăntuarkă ăndrăt s ja stvarulje aluj!
32 Dăcăvă d găn d če sa dogodit kănd mujarja alu
Lot sa ujtat ăndrăt ăn Sodoma š apoginjit!‡✡
33 Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă l
pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osă l
păzaskă.
34 Istina je, ăn nuaptaja kănd osă m pojavjesk,
doj (2) lumje karje s skulkă ăn isti pat, p unu osă
ja, a p altu osă l lasă.
35 Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno ăn mlin
mačină, p una osă ja, a p alta osă l lasă.
36-37 §Učenikurlje aluj l ăntrjabă: “Domnulje,
undje asta osă fije?”
Isusu lji zače: “Undje zače lumja muartă, ănklo s
sakupjaštje lešinari.”*†✡

---

† **17:31** Lumja ăn dobaja često s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kănd irja maj ričală. ‡ **17:32** Ja sa ujtat ăndrăt kătri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă.
✡ **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ăsta odlomaku kašă ăn 36. stih “Doj (2) inš osă fije ăn polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d živutinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje živutinje. † **17:36-37** Kănd lumja vjadje p lešinari kum s s strănđe, štije k ănklo tjela muartă. Isto aša, kănd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ✡ **17:36-37** Job 39,30

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă

1 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji
ănvacă kum trjebje uvjek s s ruagă š nikad s nu
odustanjaskă:
2 “Irja ăn njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă
d Dimizov nič ka marit d lumje.
3 A ăn trgula irja š njeka udovică karje stalno
vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv
dušmanu alu mjov!’
4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon
agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk
d lumje,
5 osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m
stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”
6 Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja
nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak
aodlučit!
7 Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj
karje akuljes š karje zuva š nuaptja plănđe la jel?
Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută?
8 Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali
kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal
osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

9 Isusu rubja asta vorbă alu lumjej karje s uzdja
ăn jej k je pravedni, š găndja k je maj bunj d alcă:
10 “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruađje. Unu
afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja
carinik karje lumja l mrăza.
11 Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje,
fala cije če nu săntkašă alcă lumje: lopovj, ăštja

karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili
kašă carinikusta.
12 Dadavorj ăn duminikă pustjesk š d tot če stikn-
jesk zdauv cije unu tal.’*
13 A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s
s ujtje ăn čerj. Jel tuguja š s bătja ăn tjept š rubja:
‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje săntom rov!’
14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala
alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je
bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje
bun om. K činje p jel săngur adrikă, Dimizov osă l
ponizaskă, a činje p jel săngur ponizaštje, Dimizov
osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi (Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

15 Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje
măna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov.
Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă
kupi.
16 Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s
vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj
pripadnjaštje alu ălja karje kašă kupištja!
17 Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă
cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kašă
kupilu. Inače nikad nusă untrje ăn jel!”†

---

* **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzdjala š ku ponizala kašă kupilu.”

Grjev alu bogatašuluj s utrje ăn cara alu Dimizovuluj
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

18 Njeki poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje
alu bun, če mora s fakă s primjesk vječni život ku
Dimizov?”

19 Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k săntbun?‡
Bun je samo Dimizov.
20 Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu
umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š
‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’ ”✡

21 Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu
Mojsije još kănd irjam tănăr.”

22 Isusu zače alu omuluj: “Još nješto c faljaštje.
Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje
karje sărač š osă aj blago p čerj. A atunča vină š
pratjaštimă!”
23 Ăla om irja mult bogat š mult sa žalostit kănd
auzăt aja če ja zăs Isusu.

24 Kănd Isusu la vizut kăt je žalostit, jel azăs:
“Kum je grjev alu bogatašilor s untră ăn cara alu
Dimizov!
25 Maj ušurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă
alu akuluj njego alu bogatašuluj s untră ăn cara alu
Dimizov!”

---

‡ **18:19** bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot če arje š s l sljedjaskă. ✡ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20

26 Ălja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča
puatje s spasaskă?”§
27 Isusu lja zăs: “Aja če lumje nu puatje s fakă,
Dimizov puatje.”
28 Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t
sljedim.”
29 A Isusu lja zăs: “Istina je zăk vuavă, tot ăla
karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili
p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov
30 već akuma p ăsta pămănt osă primjaskă maj
mult njego ča lăsat, a p ăla pămănt karje vinje osă
primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală (Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

31 Isusu astrăns p duavăsprjače (12) apostolurj š
lja zăs: “Jakă untrăm ăn trg Jeruzalem. Ănklo osă
s ispunjaskă tot če prorokurlje askris ăn Svăntă
pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj.
32 Osă m predajaskă alu lumjej karje narje
frikă d Dimizov,* osă sprdujaskă d minje, osă m
zlostavljaskă š osă škupje p minje.
33 Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d
trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”

---

§ **18:26** Ăn vrijamjaja mulc Židovj găndja akă je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije ăla om posebno bun. Pa kănd ăštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bugat nemoguće s utrje ăn cara alu Dimizov, agăndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ăn vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumjej karje narje frikă d Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.

34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje.
Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispun-
jaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s
shvatjaskă če Isusu alor azăs.

Isusu ăntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

35 Kănd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon,
pănglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa.
36 Kănd vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja
kătri jel, ăntriba činje aja.
37 Jej ja zăs: "Jakă vinje Isusu dăn Nazaret."
38 Jel p aja astrigat: "Isususlje, Bijatu alu David,† smilujaštitje mije!"
39 Lumja karje afost la intje ja zăs s takă, ali
jel samo još maj tarje strigă: "Bijatu alu David,
smilujaštitje mije!"
40 Kănd Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumjej
s dukă omu la jel. Kănd vorbu avinjit maj uprapje,
Isusu la tribat:
41 "Če vrjaj s fak d tinje?" Omu karje je vorb ja
zăs: "Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!"
42 A Isusu ja zăs: "Vjez! Tu ta likujit daja ča
krizut."
43 Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat
p drum dăpă Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu
karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ăn Izrael. Ăn vrijamaja lumja koristja "Bijatu alu David" kănd rubja d Mesija.

1 Isusu auntrat ăn Jerihon. PăND jel atrikut p
trgula,
2 afost ănklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja
glavni porezniku ăn aja regija d Rim š mult bogat
om.
3 Apokušăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost
mik š nu putja s l vjadă pisti multă lumje.
4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă
păNglă karje atribja Isusu s trjače s puată p ja s l
vjadă.
5 KăNd Isusu ažuns pănla smokvă, sa ujtat ăn sus
š ja zăs aluj: "Zakeju, majdată dătje ăn zos! Astăz
mora s viuv la tinje ăn gostjamje."
6 Zakej majdată sa dat ăn zos š la primit p Isusu
ăn gostjamje, tot bukurat.
7 Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s
čakaljaskă: "Nu trjebje s pljače ăn gostjamje la omu
rov!"*
8 A maj ănklo Zakej saskulat š zăče alu Domnuluj
Isusuluj: "Jakă pola d imanja amja dau alu lumjej
karje je sărakă, a p tot ăla p karje la šălat s ji tork d
patru (4) vorj kăta amlat dăla jel."
9 Isusu azăs p aja: "Astăz ăn kasasta avinjit spas-
jala† k š omusta je prava sămănca alu Abraham!‡

---

* **19:7** Ăn ăsta pămănt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cănja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** ăn kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: "Dimizov aspasăt p lumja karje trijaštje ăn kasasta" ‡ **19:9** omusta je prava sămănca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kašă Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ăn Dimizov š daja če trija kum azăs Dimizov.

10 Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasăsk
p lumja karje je purdută.”§

Caru š argacă aluj
(Mt 25,14-30)

11 Păn d lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja
la upruapje d Jeruzalem š jej agăndit k s cara alu
Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta
vorbă:
12 “Njeki om dăn familjije bună sa sprimit s
putujaskă p dăpartje pămănt. Jel atribut s pljače
ănklo s dobidjaskă vlastu dăla caru marje. Atunča
s ăntuarče ăn pămăntu aluj s puată s vladjaskă ka
caru.†
13 Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) ar-
gac aluj, adat alu tot usută (100) kovanic d arđint‡
š lja zăs: ‘Trgujic pănă god jo nu vinja.’

---

§ **19:10** lumja karje je purdută – Asta značaštje lumja karje nu kridja ăn Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašă ălja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot ăla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ăn Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvă osă vije š osă fakă cara alu Dimizov p pămăntusta kum jel aputja s vladjaskă p pămăntusta d trg Jeruzalem. Multă lumje agăndit k Isusu kašă Mesija akuma pljakă ăn Jeruzalem s fakă upravo aja. † **19:12** Ăn vrijamaja afost doj trje židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pămăntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rămăje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor. ‡ **19:13** usută (100) kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “mina” (š ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamjaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje.

14 Ali lumja d pămăntula aluj l mrza š atrimjes la
caru alu marje p poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem
jel s carujaskă p noj.’

15 Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors
akasă, azapovidit s kjamje p argacă alu karje jel
adat banji. Avrut s štije kăt tot ăla zaradit d jel.
16 Prvi argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje amko-
ristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d zjače
(10) vorj maj mult.’
17 Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja
ča fost vjeran ăn maj mikă, c dau s vladješt p zjače
(10) trgurj.’

18 Altu argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje, amko-
ristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d još
činč (5) vorj maj mult.’
19 Š p aja caru zăče: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5)
trgurj.’

20 Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š
ji zăče: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cănut
skuns ăn maramică.
21 Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj
tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj
tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.’§

---

§ **19:21** Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – Ăn grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužăt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovică karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ălja karje lukrjază d jej. Ăn vorbasta ăsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora săntuarkă banji alu carula, a akă zaradjaštje maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika.

22 Caru ja zăs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu. Tu zăč k săntstrog. Tu zăč jo jav tuată
zarada dăla ăla če alcă auložăt d minje š jo căv tuată
bugacija dăla jej karje lukrizat d minje!*
23 Dăče atunča na pus banji alji mje p bankă?†
Aša barem adobidja kamatje.’
24 Atunča caru zăče alu lumje karje afost aiča
upruapje: ‘Lăcăj dăla jel usută (100) kovanic d
arđint š dăcăj alu ăla karje zaradit zjače (10) vorj
maj mult!’
25 Jej azăs: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000)
kovanic d arđint!’
26 Caru azăs, ‘Istina je tot ăla karje koristjaštje
binilje aja ča dobidit, osă dobidjaskă još maj mult,
a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă
s s ja š aja če arje.
27 Ali ălja dušmani alji mjej, karje na vurut s
lji fiuv caru, dučecălje aiča š lji umurăc la intja
amja.’ ”

Isusu untră ăn Jeruzalem ka caru (Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

28 Dăpă aja če Isusu azăs, nastavit s pljače la intja
alor kătri Jeruzalem.
29 Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š
Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la
intje p doj (2) učenikurj.
30 Lja zăs: “Fuđic ăn satula la intja avuastră.‡ Š

---

* **19:22** jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – Ăn grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužăt š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankă – Ăn grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ăn aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kaša bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga.

čim untrăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje
je ljigat karje nimilja nu la jahit.§ Dizljigăcălăj š
dučecălăj aiča.
31 Akă ăntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p
magaracu alu tănăr?’ Zăčec samo: ‘Trjebje alu
Domnuluj.’ ”
32 Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu.
33 Păndjej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja
tribat: “Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”
34 Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.”
35 Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š pre-
bacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac
s šagă.
36 Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogr-
tačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă
častu.
37 Kănd Isusu sa približăt undje drumu s
slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă
lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s
s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda
karje avizut če Isusu majdată afukut.
38 Jej rubja:
“Blagoslovit p caru
p karje Domnu atrimjes!
Hvaljic p Dimizov karje dă miru!
Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*✡

---

§ **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k živutinilje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služală alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ✡ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1

39 Ali njeki farizeji karje irja ănklo azăs:
“Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej
s takă!”
40 Isusu zače: “Akă jej osă takă, istina je, š bulu-
vanji p tot glasu osă s radujaskă!”

Isusu plănđe p Jeruzalem

41 Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š
avizut trgu, plănđja dăpă lumjaja ăn trgula
42 š azăs: “Kănd barem samo s štijec če vuavă osă
adukă miru!† Ali akuma je vuavă skuns.
43 K vinje vrijamja kănd dušmani alji voštri s
gradjaskă kulje pănglă zidu alu trguluj s vu napad-
jaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă
š nu putjec s fuđic.
44 Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan
p buluvan. Jej osă uništjaskă tot trgu alu vostru š
tot čije ăn jel voj daja če na prepoznajit asta vri-
jamje kănd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskă.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ăn Hram (Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

---

† **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružaštje trgu karje arje zidurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskă pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kănd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašă d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ăn Jeruzalem ăn budućnosti, š sa dogodit. Ăn 70 d aj. maj ănklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ănklo amurăt multă lumje.

45 Kănd auntrat ăn dvorištja alu Hramuluj, Isusu
ančiput dăn jel s putirjaskă p tuată lumja karje
ănklo vindje.§
46 Isusu lja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Alu
mjov Hramu s fije loku d rugală’,✡ a voj pretvorit
ăn lok undje s strănđe lopovi!”✡
47 Dăpă aja Isusu tuată zuva ănvăca ăn dvorištja
alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu
alu Mojsije š alcă vođe alu židovilor s ujta kum s l
apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje.
48 Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot
narodu upija tuată vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast
(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 Ăn una zuvă kănd Isusu ănvăca ăn dvorištja
alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bună vorbă d
Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š
učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje.
2 Š jej la antribat: “Zi nuavă, dundjec pravo s fač
aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”
3 A Isusu lja zăs alor: “Š jo osă ăntrijeb p voj. Zăčec
mije

§ **19:45** lumja karje ănklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskă žrtvă. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdăpartje, lumja karje vindă afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruađje š s poštujaskă p Dimizov. ✡ **19:46** Iz 56,7 ✡ **19:46** Jr 7,11

4 činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă
š s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”
5 Jej raspravlja ăntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej
azăs: “Akă zăčem: ‘Dimizov’, osă nji ăntrjabă: ‘Dăče
atunča nu ja krizut?’
6 A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče
buluvanji š osă nji muară daja če je uvjeric k je
Ivan proroku.”
7 Atunča jej zače alu Isusuluj k jej nu štije činje
adat vlast alu Ivan.
8 A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu
Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat
vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

9 Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lum-
jej: “Njeki om asadit vinograd š adat ăn zajam
alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča
omula apljikat š na vinjit mult lunj.
10 Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună,
atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s
ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn
vinograd je la butut p argatu š la trimjes ăndrăt ku
mănilje gualje.
11 Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š
la dat d rušunje š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.
12 Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3)
argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.
13 Atunča gazda alu vinograduluj zače: ‘Če s
fakă? Osă trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv.
Vjerovatno p jel osă l poštujaskă.’

14 Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa
dogovorit š azăs: ‘Ăsta osă nasljedjaskă imanja. L
umurăm š atunča imanja osă fije nostru!’
15 La putirit dăn vinograd š la umurăt.

Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd
osă audă ča fost?
16 Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a
vinogradu osă dja ăn najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs:
“Nikad nu fičem nješto aša rov!”
17 Atunča Isusu binje s ujtă p jej š zače: “A če
značaštje atunča aja čije skrisă ăn Svăntă pismă:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✡

18 Toc karje kadje p buluvanula osă sparđje kašă
găvanu d glină, š akă kadje ăla buluvanu p njeko
osă fije măčinat.”
19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje
avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut
k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k
lji irja frikă k lumja osă okrunjaskă păntruv jej.

*Popurlje pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto
če nuje binje
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

20 Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje
la sljedit p Isusu š atrimjes dăpă jel špijunurj karje
sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azăs
nješto rov kum s l predajaskă alu upravitelj alu

✡ **20:17** Ps 118,22

rimuluj ăn asta regija kum aputja s kaznjaskă p
Isusu.
21 Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem
k rubješt š ănvăc istină š k nu ješt naklon alu unu
om maj mult d altu, već ispravno ănvăc p lumja s
trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă.
22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu
alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă š
lja zăs:
24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s plat-
jaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje
p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zača: “Atunča dăc alu caru čije alu
caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.”
26 Daja na putut p Isusu pănglă toc s l optužaskă
k azăs nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la
vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

---

* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zače “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel če lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zače “nu”, atunča vođilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ănvacă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj.
† **20:24** kovanica d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja
jej azăs alu Isusu:
28 “Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nos-
tru k akă njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja
ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ănsuarje p
mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Ăla
bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula
karje amurit š s adukă lumje aluj.§✡
29 Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat
š amurit frzdă kupi.
30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu
fratusov karje amurit, ali š jel amurit.
31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat š amurit. Š
toc fracă karje arămas sa ănsurat ku ja š toc d šaptje
(7) frac amurit frzdă kupi.
32 Maj ănklo amurit š mujarja.
33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje
ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă
toc šaptje (7) frac?”

34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară š s
mărită.
35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p
pămăntu alu nov. Š p ălja karje Dimizov smatraštje

‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena văncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez “Saduceji” ăn rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – Ăn grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ✡ **20:28** ZakPon 25,5

k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară
nič s miritje.
36 Osă fije kašă anđeli daja če nikad nusă muară.
Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors
dăla morc.
37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muar-
tje? Čak š Mojsije apokazăt k morcă osă skualje.
Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje
ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaštje 'Dimizov
alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.'✡* A jej amurit
mult aj majdată Mojsije azăs aja.
38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rămănje
morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p
tuată lumja smatrjaštje k jej vij."†
39 Atunča azăs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije:
"Učiteljulje, binje ajzăs!"‡
40 Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša
pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Dăče učitelji
zăče k je Kristu bijatu alu Caru David?
42 K David săngur zăče ăn knjigă alu Psalam
undje askris:

✡ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ăn rječnik, vjez "Abraham", "Izak" š "Jakov". † **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Još afost vij š aštiptat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje. ‡ **20:39** Većina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj.

‘Domnu azăs alu Domnuluj alu mjov:
Šăz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje
43 păn̑d nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu
pičuarje alji tijalje.’✡

44 Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”§

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s păzaskă d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

45 Păn̑d narodu apus urjajke, Isusu azăs alu učenikurlje aluj:
46 “Păzăcăvă d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskă ku marje poštujală p ulic. Jej vrja s šagă p počasne lokurj ăn sinagogje š la nutje.
47 P prjevară ja imanja alu udovicilor, a s ruagă mult s puată lumja s lji vjadă. Jej osă fije kaznic maj rov d alcă lumje.”

✡ **20:43** Ps 110,1 § **20:44** Ăn zavjetu alu Bătărn arje proročanstva d sămănca alu caru David karje una zuvă osă spasaskă p narodu Izrael dăla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdă p pămănt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ănklo Židovi ăla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Păn̑d pămăntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agăndit k Mesija osă fije vladaru p pămăntusta karje osă lji oslobodjaskă patjală dăla abanđi š dăn jej jar osă stvorjaskă capăn narod d karje afost ăn vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dăla David, maj marje dăn bilo karje vladar p pămăntusta. Aja lumja još na razumit.

21

Udovica dă alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41-44)

1 Isusu ăn Hram avizut p bogataši kum ubacăt
banji ăn blagajnă alu hramuluj.
2 Atunča avizut š p njeka udovică kum arunkă
samo duavă (2) maj mič kovanic.
3 Isusu azăs alu učenikulor: "Punjec urjajke, k
istina je, asta sărakă udovică apus maj mult njego
jej toc zajedno!
4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sărakă, adat
tot če arje."

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osă vije
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

5 Kănd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum
je Hramu sagradit d maj măndru buluvan š ukrasăt
ku maj măndri darurj karje lumja adat alu Dimi-
zov, Isusu zăče:
6 "Osă vije vrijamja kănd nusă rămije nič unu
buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s
fije duburăt."
7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, kănd tot aja
osă dogodjaštje? D karje znak osă najavljaskă d tot
aja če vinje?"
8 Ja zăs Isusu: "Păzăcăvă s nu vu ănšalje! Mulc osă
vije š osă zăkă: 'Jo săntt Mesija'* š osă zăkă avinjit
kraju! Nu lji kridjec.

---

* **21:8** Mulc osă vije š osă zăkă: 'Jo săntt Mesija' – Ăn grčki original skrije: "Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov š osă zăkă: 'Jo săntt.'" Aja puatje s značaskă k jej tvrdjaštje k je săngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

9 Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă.
Tot aja mora s dogodjaskă, ali kraju alu pămăntuluj
nusă vije još.”
10 Zăče još: “Narodu osă zaratjaskă păntruv
narod š cara păntruv cară.
11 Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga
p altje lokurj. Osă fije događajurj d karje lumja osă
fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov.
12 Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă
vu maltetirjaskă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud š p
voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja
alu carurj š la upraviteljurj daja če sljidic p minje.
13 Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svje-
dočala avuastră d minje.
14 Nu vu brinic akuma če s zăčec d minje ăn
obrană
15 k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu
alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič
s ăntuarkă vorba.
16 Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu
predajaskă. Osă vu umuară p njeko d voj.
17 Toc osă vu zamrzaskă daja če sljidic p minje.
18 Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu
puatje s vu naštitjaskă.†
19 Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

---

† **21:18** Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă – Ăn grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglašaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pămănt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă.

Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem (Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

20 “Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu,
osă štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruza-
lem.
21 Ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn
djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a ălja karje
s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg.
22 K aja osă fije zăljilje alu Dimizovuluj d kaznjală
ku karje osă ispunjaskă tot če skrije ăn Svăntă
pismă d asta vrijamje.
23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s
sugă ăn vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ăn
pămăntusta š marje gnjev osă kadă p narodusta.
24 Vuastja osă umuarje p njeka lumja š p alci
osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje ăn tot
pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă
god nu trič a vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt (Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

25 “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună
š p stjalje. A p pămănt osă fije marje zbunjală, ka
valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv aja tot
narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă.
26 Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă
muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p
pămănt.
27 Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu
alu Omuluj, kum viuv p oblak‡ ăn marje moć š ăn
slavă.

‡ **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

28 Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă
š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjaskă
ăndată.”

Isusu rubjaštje d smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)

29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la
smokvă ili bilo d karje ljemn.
30 Kănd vidjec pupu alu smokvăj atunča š săngurj
štijec k je vara apruapje.
31 Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja amrubit,
atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovu-
luj apruapje.
32 Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă tr-
jakă pănd tot asta nu s dogudja.§
33 Čerju š pămăntu osă trjakă, ali vorba amja s
rămăje zauvjek!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

---

§ **21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskă ăsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ălja karje afost vij ăn vrijamjaja pănd Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pănla vinjala alu Kristuluj osă ănčapje s fije aja pănd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osă vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pănla vrijamje kănd jel s ănturčja p pămănt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă trijaskă š kănd Isusu osă ăntuarkă p pămănt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ăn vrijamje kănd vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ăn stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osă ăntuarkă p pămănt d život alu aja generacije.

34 Isusu azăs: “Păzăcăvă š nu fic kašă lumja
karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga
alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă
iznenadjaskă
35 kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje
stanujaštje p pămănt.
36 Ăn tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec
s avjec snagă s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic
spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu
Omuluj.”
37 Isusu tuată zuvă ănvăca ăn Hram, š sara pljika
š provodja nuaptja p djal Masline.
38 A tot narodu s skula dănzorja š pljika ăn Hram
s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskă p Isusu (Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

1 S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Ăsta
praznik s kima š Pasha.*
2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije
kăta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje,
ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă.
3 Ăn vrijamaja Sotona auntrat ăn Juda Iškariot
karje je unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj.

---

* **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja ăn tot anu p zuvă majdată s ănčapje prazniku d mălajurj frzdă germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označală d tuatje opt (8) zălje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zălje d praznik d mălajurj frzdă germje.

4 Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š
ku zapovidnikurlje alu stražăj d Hram kum s lja
ažutje s apuče p Isusu.
5 Jej s raduja š ja obečit k ji dă banj.
6 Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji
dja p Isusu kănd lumje nusă fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskă vičera alu Pasha
(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

7 Avinjit zuva s ănčapje Prazniku d mălaj frzdă
germă, kănd s žrtvujaštje vuaje d vičeră alu Pasha.
8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: "Fuđic š
pripremic vičera alu Pasha s mănkăm una."
9 Učenikurlje antribat p Isusu: "Undje vrjaj s
mănkăm?"
10 Lji zăče aša: "Čim untrăc ăn trg Jeruzalem, osă
vu sretnjaskă unu om karje aduče apă ăn bukal.
Fuđic dăpă jel ăn kasă karje untră
11 š zăčec alu domačinuluj: 'Učitelju ăntrijabă ăn
karje sobă puatje s mălănče vičera alu Pasha ku
učenikurlje aluj.'
12 Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje
spremită. Ačija pripremic vičera."
13 Petar š Ivan sa dus ăn trg š jej angăsăt tot kum
Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mălănkă vičera alu Pasha
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

14 Kănd avinjit vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu
alat loku la astal ku apostoli.†

† **22:14** apostoli – Ăštja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

15 Jel azăs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mălănk ku
voj asta vičera alu Pasha majdată d muka amja.
16 Vu zăk k nu maj mălănk vičera alu Pasha păn d
nu vinja zuva s s mălănče ăn cara alu Dimizov.”‡
17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimi-
zov š zače: “Lăc š podjeljic vinu ăntră voj.
18 Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pănd nu vinje
cara alu Dimizovuluj.”
19 Atunča alat mălaju š zahvaljit alu Dimizov, la
frănt š la dat alu učenikulor, š azăs: “Asta je tjela
amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d
spomen.”
20 Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs:
“Asta je sănđilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d
voj. Ku sănđilje alu mjov Dimizov fače novi savez
ku narodu aluj.
21 Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku
minje la astal.
22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je
odredit, ali grjev alu ăla karje izdajaštje p minje!”
23 Učenikurlje ănčapje ăntră jej s ăntrijabă činje dăn
jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov (Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

‡ **22:16** pănd nu vinja zuva s s mălănče ăn cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “pănd god nusă ispunjaštje ăn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d găn p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kănd žrtvujit mjelu š apus sănđilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sănđilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit.

24 Učenikurlje ančiput s s prepirjaskă d aja činje
dăn jej arfi maj marje.
25 Isusu azăs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje
p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja
carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj.
26 Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje
ăntră voj s fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu.
27 Mi zăčec, činje je maj marje, ăla karje šadje la
astal ili ăla karje l služaštje? Ăla la astal, dănă? Ali
nu ăntră voj, k, jakă, jo săn̦t ăntră voj kašă argatu.
28 Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje.
29 Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă
Tatimjov ăn čerj če ma dat mije.
30 Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn
cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p
duavăsprjače (12) sămăncje alu Izrael.”

Isusu zăče alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj
(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

31 Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s
puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje
prosijaštje gruvu.§
32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistan-
jaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc
učenikurlje!”
33 Petar azăs: “Domnulje, jo săn̦t spremit s pljek
ku tinje ăn tamnică š ăn muartje!”

§ **22:31** Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikulor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel.

34 Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu
mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odrikn-
ještj k uopće m kunoštj.”
35 Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum
frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva
afaljit?”
Jej odgovorit: “Na faljit.”
36 Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla
dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje
š s kumpră d jel.*
37 Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje
skrije ăn Svăntă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’✡
Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s
ispunjaskă.”
38 Jej azăs: “Domnulje, avjem ačija doj (2)
mačurj!”
Isusu azăs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija (Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 Atunča Isusu sa dus dăn trg š apljikat, kašă
obično, p Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă
jel.
40 Kănd ažuns, lji zače: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn
kušnje!”

---

* **22:36** Kănd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zača k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49–51). ✡ **22:37** Iz 53,12

41 Sa udaljit dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat:
42 “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje
s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum
vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.”
43 Š atunča ji sa pokazăt anđelu š la fukut maj
capăn.
44 Tot če maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a
znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăn sănđe ča kăzut
p pămănt.†
45 Kănd azavršăt ku rugala sa skulat, sa tors la
učenikurj š lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost.
46 Isusu lji ăntrjaba: “Dăče vu kulkăc? Skulăc š
rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukă (Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

47 Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje,
karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12)
apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku
poljubacu ăn falkă.
48 Isusu aluj azăs: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”
49 Kănd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej
azăs: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?”
50 Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj š
ja tijat dirjapta urjajke.
51 Ali Isusu azăs: “Lji dopustic! Nu vu odupiric
više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit.
52 Atunča azăs alu lumjej karje avinjit s la puče,
alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje

† **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku
toljagurlje ka p pobunjenik!
53 Dăče nu mas pukat ăn Hram? Tuată zuva
irjam ănklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru
vrijamja kănd vladjaštje săla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu
(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ăn kasă alu
marje popăj. A Petar lji pratja.
55 Ăn mižlokuluj d bătutură stražari aprins fok š jej
karje irja aiča sa ănklăzăt pănglă ja. Petar ašážut ku
jej.
56 Njeka argata s ujtă kum jel šadje pănglă fok,
l sljedjaštje š zăče: “Š ăsta irja ku omusta karje
pukat!”
57 A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskă,
mujarjo!”
58 Nješta maj ănklo, njeko altu la vizut š azăs: “Š
tu ješt unu dăn jej!”
Petar aodgovorit: “Nu săntt, omulje!”
59 Dăpă otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Ăsta
om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašă š
Isusu p karje la pukat!”
60 Petar azăs: “Nu štiv d čaja rubješt, omulje!” Ăn
trenula, pănd još arubit, akăntat kukošu.
61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtă p
Petar, a Petar sa dat d găn kum ja zăs Isusu: “Ăn
diminjacă, majdată če kukošu kăntă, d trje (3) vorj
osă t odriknješt k uopće m kunoštj.”

‡ **22:53** vladjaštje săla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskă Sotona”.

62 Aišăt Petar dăn bătutură š aplăns amară.
63 Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l bată.
64 Jej ja ănviljit vojki š ja zăs: “Tu ješt proroku.
Spunje činje ta butut!”
65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

66 Kănd sa spart zuva, sa străns Vječa amarje alu
Židovilor. Aja afost vođilje alji bătărnj karje afost
glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije.
Čuvari adus p Isusu la jej
67 š ja zăs: “Spunje nuavă dali tu ješt Kristu.”
Isusu zače: “Akă vu zăk k sănt, nusă mi kridjec,
68 akă vu ăntrijeb nješta, osă nu mi začec.✡
69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ăndată osă šăg p lok
d čast š d moć pănglă Dimizov.”✡
70 Kănd auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k
ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”
Lja zăs: “Aša je kum voj aja začec.”
71 P aja jej azăs: “Če maj fičem ku još dokazurj?
Aja săngurj noj auzăt dăn gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

1 Atunča tuată Vječa amarje sa skulat š jej adus p
Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.*

✡ **22:68** Lk 20,1–8 ✡ **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu.

2 Ačija jej ančiput s l optužaskă: “Noj apukat p
omusta kum vrja s stričje p lumja anuastră. Rub-
jaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu
Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”
3 Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu
Židovilor?”
Isusu azăs: “Aša je kum tu aja zăč.”
4 Pilat atunča zăče alu glavni popilor š alu nar-
oduluj: “Jo nam găsăt k omusta na fukut nimika
rov.”
5 Ali jej ănčapje još maj mult s navaljaskă: “Jel
ănvacă p lumja ăn tot pămăntu alu nostru† š lji
navadjaštje p pobună! Ančiput ăn Galileja š avinjit
tot pănla aiča ăn Jeruzalem!”
6 Kănd Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d
regija Galileja?”
7 Kănd jej azăs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la
Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš
atunča sa găsăt ăn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

8 Kănd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d
aja k d jel mult auzăt. D multă vrijamje Herod
avrut s l vjadă d aja če s nadja k pănglă jel osă fakă
čudă.
9 Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali
Isusu p ničunu pitanje na odgovorit.
10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije
astat ačija š ku nikižala la optužăt.

---

† **23:5** p lumja ăn tot pămăntu alu nostru – Ăn grčki original skrije: “ăn tuată Judeja”. Vjez fusnota ăn 4,44. ‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ăn 3,1.

11 Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rădja d jel.
L ănbrakă ăn cualje d carurj š l trimjatje ăndrăt la
Pilat.
12 Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ăn zuvaja
apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

13 Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje
alu židovilor š p lumja
14 š lja azăs: "Mas dus p omusta p optužbă k
adrikat pobună ăntră lumja. Lam ispitujit pănglă
voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt.
15 Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimjes
ăndrăt la noj. Ăsta om na fukut nimika s zaslužaskă
kazně d muartje.
16 Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l
las."
17-18 § Ali toc ăn unu glas astrigat: "P jel umuară,
a lasinje p Baraba!"
19 Baraba irja ăn kisuarje daja če irja umješăt ăn
pobună ăn Jeruzalem š daja ča murăt.
20 Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobod-
jaskă p Isusu.
21 Ali jej astat s striđje: "Razapnjaštălăj! Razapn-
jaštălăj!"
22 Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: "Ali d karje
rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zarad-
jaštje kazně d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča
l las."

---

§ **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ănčipjală kašă stihu 17: 17 "Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă." (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

23 Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akătat s l
razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja če jej avrut.
24 Pilat aodlučit s fakă p voja alor.
25 Oslobodit p ăla karje afost ăn kisuarje dăn
pobună š daja ča murăt, k jel irja omu p karje
avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit
la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje
(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

26 Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj.
Păn d jej pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje
s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje
kruča s la dukă dăpă Isusu.
27 Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mu-
jerj karje aplăns š tuguja.
28 Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: “Mujeri
d Jeruzalem, nu plănđec d minje, njego d voj š d
kupi alji voštri.
29 K vinje zăljilje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu
mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor
karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na
supt!’†
30 Ăn aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor:
‘Kădijec p noj’ š alu djalulor: ‘Ăviljicănje!’✡

---

* **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništit p Jeruzalem š amurăt mult židovurj (21,20–24). † **23:29** Ăn aja vrijamje kupi ăn Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kănd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✡ **23:30** Hoš 10,8

31 Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă
još ljemnu auskat?”‡
32 A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji
razapnjaskă ku Isusu.
33 Kănd avinjit la lok karje s kjamă Lubanja, la
razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu
p dirjaptă alu Isusuluj, a p altu p stăngă.
34 Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštălje k nu štije
če fače!”§ Vuastja atunča arunkat kockă š aša
podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj ăntră jej.✡
35 Lumja astat š toc s ujta, pănd poglavari alor sa
ljigat d Isusu š lja zăs: “P alci jel aspasăt. Akuša
s spasaskă săngur p jel akă je stvarno Kristu, iz-
abraniku alu Dimizovuluj!”
36 Sa străbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja
akru vin.*✡
37 Jej azăs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akă ješt
caru alu Židovilor!”
38 Dăpă jel astat natpisu: “ĂSTA JE CARU ALU
ŽIDOVILOR.”

---

‡ **23:31** Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat – Ăn grčki original skrije: “K akă s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdată njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašă metafora d patjală ili kaznă. Isusu afost kašă ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužăt s l kaznjaskă Dimizov k afost frzdă grešală. Lumja karje odbacăt p Isusu afost kašă ljemnu auskat karje afost spremit s argă. Jej azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštălje k nu štije če fače – Ăn njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✡ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kătri jel kašă kătri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✡ **23:36** Ps 69,21

39 Unu dăn kriminalcurj karje visja p kruče
l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dănă?
Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”
40 Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikă d
Dimizov? Trpještj ista kazna kašă jel.
41 Ali p pravdă je noj s trpim k noj zaslužăm
kaznă d djela alu nostru. Ali omusta na fukut
numik rov.”
42 Azăs atunča: “Isusulje, kănd ănčipja s vladješt
ka caru, smilujaštitje p minje.”
43 Isusu ja zăs: “Istină c zăk: astăz osă fi ăn raj ku
minje.”

Muartja alu Isusuluj
(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

44 Kănd afost nježe duavăsprjače (12) satje, suar-
ilje aprestanit s sajaskă š nuaptja prekrijit tot
pămăntu pănla trje (3) satje posljepodne.
45 Lumina alu suarilje anistanit, š dăturdată fir-
janga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok.
46 Atunča Isusu ăntarje strigă: “Tato, predajesk
sufljetu alu mjov ăn mănilje alji tjalje!” Ćim azăs
aja, aslubuzăt sufljetu.
47 Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost,
ančiput s slavjaskă p Dimizov š zača: “Omusta
sigurno irja pravedan!”
48 Maj ănklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa
dogodit sa razilazăt š s bătja ăn tjept d marje žalost.
49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje
avinjit dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s
ujta la tot če sa dogodit.

---

† **23:45** firjanga alu Hramuluj – Ăsta firjangă afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svănt d altu lokurj ăn Hram.

Isusu je ăngrupat
(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

50-52 Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ăn Judeja, apljikat la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov.

53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ăn skumpă albă plahtă š l punje ăn gruapă isklesătă ăn stijenă, ăn karje još nimilja nuje ăngrupat.

54 Suarilje kădja, š sămbăta samo če na vinjit.‡

55 Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut undje gruapa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj.

56 Atunča sa tors akasă s pripremjaskă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuală dăla morc
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

1 Dănzorja ăn duminikă mujeri apljikat la gruapă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă če lja pripremit.

---

‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kănd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sămbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor, karje ănčipja ăn vinjerj kănd kidja suarilje.

2 Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje
ăvilja ulazu la gruapă runkat ăn partje.*
3 Auntrat ănontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj
Isusuluj.
4 Pănd jalje aša astat zbunjitje păntruv aja če
sa dogodit, dăturdată pănglă jej sa pojavit doj (2)
omurj ăn cualje karje blistjaštje.
5 Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri
pămănt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dăče kătăc p viuv
ăntră morc?
6 Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic če vam
zăs još ăn Galileja:
7 ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ăn
mănj alu grešnikulor š jej p minje osă m razap-
njaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla
morc.’ ”✡
8 Jalje sa dat d gănd k Isusu aja azăs.
9 Š sa tors dăla gruapă s javjaskă alu unsprjače
(11) apostolurj š alu toc alcilor.
10 Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija,
mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu
apostolilor če sa dogodit,
11 ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj
aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor.
12 Ipak, Petar dă fuga pănla gruapă. Kănd ažuns, s
ujtă ănontru ali na vizut nimika osim skumpă albă
plahtă ăn karje irja Isusu. Apljikat dăla gruapă š s
ăntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum ăn Emaus

---

* **24:2** buluvanu karje ăvilja ulazu la gruapă – Asta irja marje okrugli buluvan atăta d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ăn gruapă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ✡ **24:7** Lk 9,22

13 Ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă
ăn sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem nježe unsprjače (11) kilomjatrje.†
14 P drum arubit d tot ča fost.
15 Păn d jej aša arubit š raspravlja ăntră jej, avinjit
Isusu š pljakă ku jej.
16 Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.

17 Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic păn d
putujic?”

Jej astat pljinj d tugă.
18 Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit:
“Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije ča fost ăn zuviljaštja.”

19 Isusu ăntrijabă: “Če afost?”

Azăs: “Pa aja ča fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja
proroku š tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje š
ku djela aluj k la trimjes Dimizov.
20 Pănglă aja glavni popurlje š alji noštri altje
članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit
p muartje š la dat s l razapnjaskă.
21 A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă
p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut
trje (3) zălje d kănd je mort.
22 Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja
ku toc noj, nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje
apljikat la gruapă,
23 ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa
pokazăt anđelurlje š lja zăs k Isusu viuv.

---

† **24:13** nježe unsprjače (11) kilomjatrje – Ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

24 Njeki dăn noj adat fuga la gruapă š angăsăt k je
gruapa guală baš kum azăs mujerilje, ali na vizut
p Isusu k je viuv.”
25 P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni!
Dăče vuavă grjev s kridjec ăn aja ča zăs pro-
rokurlje?
26 Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată
njego če s ănčapje s vladjaskă p toc?”
27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc pro-
rokurlje azăs ăn Svăntă pismă d jel.
28 Kănd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu
sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje.
29 Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Već je sara.
Vinje nuaptja!” Aša auntrat ăn kasă s rămăje ku jej.
30 Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju,
zahvaljit alu Dimizovuluj, la frănt š la dat alor.
31 Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali
jel la vojki alor anistanit.
32 A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje
inimilje kănd p drum rubja ku noj š nji objasnja
Svănta pisma!”
33 Sa skulat š sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok
undje sa străns unsprjače (11) apostolurj š p alcă
sljedbenikurj alu Isusuluj.
34 Jej zače: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa
ukazăt alu Šimunuluj!”
35 Atunča š ăštja alji doj (2) rubja če sa dogodit
p drum š kum akunuskut p Isusu pănd jel afrănt
mălaju.

Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj (Iv 20,19-23)

36 Păn̆d jej doj (2) rubja, Isusu dăturdată astat ăntră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!”
37 Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj.
38 Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje ăn inimă?”
39-40 Atunča lja arătat mănjilje š pičuarilje š azăs: “Ujtacăvă la rănj! Jo săn̆t aja! Punjec mănilje p minje š osă vidjec! Măroji narje karnje š vuasă kašă če lji am jo!”
41 A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkat?”
42 Ja dat krod d pjaštje pržăt,
43 a jel l ja š mălănk pănglă jej.‡
44 Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. Păn̆d majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj š ăn Psalmi.”
45 Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă.
46 Kăn̆d azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc
47 š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ănčipjec ăn Jeruzalem
48 s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă.

49 A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svăntuluj,
p karje Tatimjov ăn čerj aobečit k vuavă osă vije.
Răminjec ăn trg Jeruzalem pănd Dimizov nu trim-
jatje p voj săla d sus!”§

Isusu s ăntuarčje p čerj
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

50 Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg
Jeruzalem pănla lok upruapje d sat Betanija. Ănklo
adrikat mănilje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimi-
zov.
51 Pănd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj
tot pănd nu lja nistanit dăn vojk.
52 Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa
tors ku marje radost ăn Jeruzalem.
53 Atunča irja stalno ăn Hram š slavja p Dimizov.

§ **24:49** pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – Ăn grčki original skrije: “pănd nu fic ănbrăkac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svănt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-10-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Oct 2024 from source files dated 11 Oct 2024

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63